

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2012.2.16.
COM(2012) 55 final

FEHÉR KÖNYV

A megfelelő, biztonságos és fenntartható európai nyugdíjak menetrendje

(EGT-vonatkozású szöveg)

{SWD(2012) 7 final}

{SWD(2012) 8 final}

FEHÉR KÖNYV

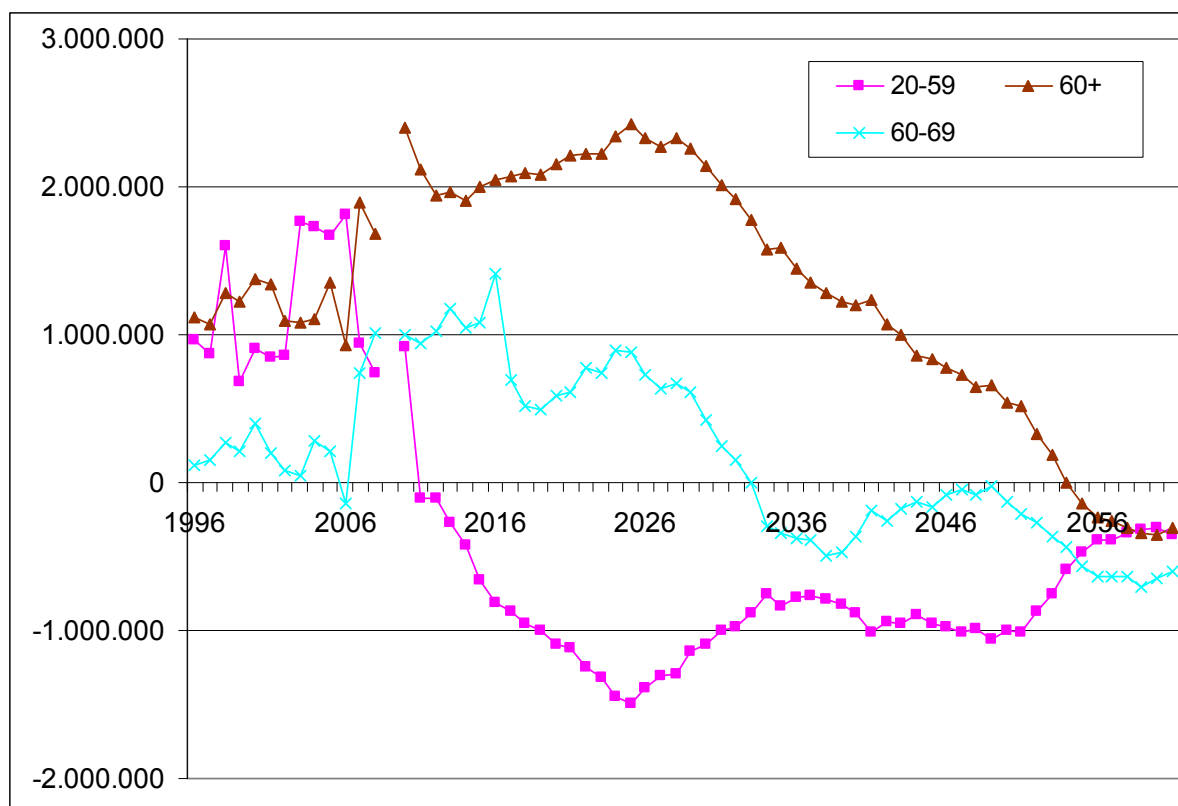
A megfelelő, biztonságos és fenntartható európai nyugdíjak menetrendje

(EGT-vonatkozású szöveg)

1. BEVEZETÉS

Az idősödő népesség a nyugdíjak szempontjából minden tagállamban komoly kihívást jelent. Ha az egyre hosszabb élettartamú nők és férfiak nem maradnak tovább a foglalkoztatásban, és nem tudnak többet félretenni nyugdíjas korukra, nyugdíjuk megfelelőségét nem lehet biztosítani, mivel a kiadások szükséges növekedése fenntarthatatlan lenne. A születéskor várható élettartam a férfiak esetében 2060-ra további 7,9 évvel, a nők esetében pedig 6,5 évvel növekedhet 2010-hez képest. A probléma már nem távlati, máris jelentkezik: a demográfiai robbanás (baby boom) idején születettek most mennek nyugdíjba, és Európa munkaképes korosztálya kezd beszűkülni. Erről tanúskodik az, hogy a 60 éven felüliek száma minden évben kb. 2 millióval növekszik, ami csaknem kétszer több, mint a 90-es évek végén és a 2000-es évek elején. Ezzel szemben az aktív munkaképes korúak (20–59 éves) száma az elkövetkező évtizedekben minden évben csökkenni fog (1. ábra).

1. ábra: A népesség alakulása az elmúlt évben, EU-27, 1996–2061

Forrás: Europop 2010 és demo_pjangroup.

A várható élettartam kitolódása és a baby boom idején születettek nyugdíjba vonulása együttesen komoly gazdasági és költségvetési következményekkel fog járni az EU-ban: csökkent a gazdasági növekedés lehetőségét, és nyomást gyakorol az államháztartásokra.

Ezeket a kilátásokat ráadásul tovább súlyosbítja a jelenlegi pénzügyi és gazdasági válság. A nehézkes gazdasági növekedés, a költségvetési hiányok és az eladósodás, a pénzügyi instabilitás és a foglalkoztatottság alacsony szintje valamennyi rendszer számára megnehezítette a nyugdíjígervények megvalósítását. A csökkenő foglalkoztatottság és az ebből adódóan csökkenő nyugdíjjárulékok kedvezőtlenül hatnak a felosztó-kirovó nyugdíjrendszerekre. A tökefedezeti rendszereket pedig a csökkenő eszközértékek és megtérülések érintik.

Ezért minden eddiginél sürgetőbbé vált olyan átfogó stratégiák kidolgozása és működtetése, amelyek a nyugdíjrendszereket a változó gazdasági és demográfiai viszonyokhoz igazítják. A kihívások igen komolyak, de helyes szakpolitikák működtetésével leküzdhetők. Európa növekedési kilátásainak javítása érdekében elengedhetetlen a nyugdíjrendszerek és nyugdíjazási gyakorlatok reformja, amelyre néhány országban az államháztartásba vetett bizalom visszaállítására irányuló jelenlegi intézkedések részeként sürgősen szükség van.

Ahogy a tagállamok gazdasági és társadalmi egyre integráltabbá válnak, a tagállami nyugdíjpolitikák és -reformok sikere vagy kudarca egyre súlyosabb következményeket von maga után a tagállamok határain túl is, különösen a gazdasági és monetáris unióban. Mivel Európa szociális és gazdasági sikere szempontjából a nyugdíjak kiemelkedően fontosak, és egyre nagyobb a veszélye a tagállami nyugdíjpolitikák határokon túli externáliáinak, a nyugdíj egyre inkább közös uniós kérdéssé válik. A tagállamokbeli nyugdíjreformok sikere valójában nagyban meghatározza a gazdasági és monetáris uniós zökkenőmentes működését, valamint hatással lesz az EU képességére, hogy megvalósítson az Európa 2020 stratégia öt célkitűzése közül kettőt: a foglalkoztatottság arányának 75 %-ra növelését, valamint az elszegényedés szélén állók számának legalább 20 millió fővel való csökkentését.

Ez a fehér könyv ezeket a nyugdíjrendszereink problémáival kapcsolatos közös aggályokat tárgyalja, és programot határoz meg a hosszú távon megfelelő és fenntartható nyugdíjak érdekében, megteremtve a feltételeket ahhoz, hogy a nők és a férfiak egész életük során nagy számban legyenek jelen a munkaerőpiacon, valamint több lehetőséget adva a biztonságos kiegészítő nyugdíj-megtakarítások összegyűjtésére. Európai szintű, előremutató szakpolitikai irányvonalakat és kezdeményezéseket javasol, amelyeken keresztül az EU támogatni tudja a tagállami politikai döntéshozókat a reformigények kielégítésére irányuló törekvéseikben, különösen a 2011-es és 2012-es éves növekedési jelentésekben kiemelt, valamint a 2011. évi országspecifikus ajánlásokban meghatározott igények tekintetében.

Ez a fehér könyv *A megfelelő, fenntartható és biztonságos európai nyugdíjrendszerek felé* című zöld könyv¹ által elindított széles körű konzultáció eredményeit is tárgyalja. Több száz érdekelt, valamint az Európai Parlament, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság és a Régiók Bizottsága is reagált erre a könyvre és fejezte ki az irányú elvárását, hogy a nyugdíjügyek uniós szinten átfogóan és összehangoltan legyenek kezelve.

¹ COM (2010) 365 végleges, 2010. július 7.

2. A JELENLEGI KIHÍVÁSOK A NYUGDÍJAK TERÉN

A nyugdíjrendszerek fenntarthatósága és megfelelősége azon múlik, hogy milyen mértékben támaszkodnak a foglalkoztatásban állóktól származó járulékokra, adókra és megtakarításokra. A finanszírozási szabályokat, a jogosultsági és munkaerő-piaci feltételeket úgy kell kialakítani, hogy a járulékok és jogosultságok, valamint az aktívan foglalkoztatott járulékfizetők és a nyugdíjas kedvezményezettek száma között egyensúly jöjjön létre.

2.1. A nyugdíjrendszerek pénzügyi fenntarthatóságának biztosítása

A nyugdíjak az állami kiadások igen nagy és egyre nagyobb részét, jelenleg átlagosan a GDP több mint 10 %-át teszik ki, amely 2060-ban az EU egész területén 12,5 %-ra emelkedhet². Bár az országok hasonló demográfiai kihívásokkal néznek szembe, mégis igen különböző helyzetben vannak: Írország pl. a GDP 6 %-át, míg Olaszország a GDP 15 %-át költi állami nyugdíjkiadásokra.

Az utóbbi évtizedben a nyugdíjrendszerek megreformálásában jelentős előrelépés mutatkozott. A tagállamok többsége kiigazította nyugdíjrendszereit, hogy fenntarthatóbb alapokra helyezze őket, és lehetővé tegye, hogy átvészeljék a közelgő demográfiai változásokat. Ezt olyan reformok révén hajtották végre, amelyek célja, hogy a rendszerek paraméterei összhangba kerüljenek a költségvetési fenntarthatósággal, illetve olyan strukturális reformok révén, mint pl. az ellátással meghatározott nyugdíjrendszerekről a befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszerekre való átállás vagy kötelező tőkefedezeti pillérek létrehozása.

Sok esetben azonban további reformokra van szükség, valamint a pénzügyi és gazdasági válság hatására nehezebben lehet megbirkózni a demográfiai változásokkal, sőt a válság néhány nyugdíjrendszerben újabb hiányosságokra irányította a figyelmet. Több tagállamban tehát a kiadások oldalán elengedhetetlenek lesznek a további kiigazítások, ezzel együtt pedig a foglalkoztatási arány és termelékenység fellendítésére irányuló fokozottabb törekvések. A Stabilitási és Növekedési Paktum költségvetési keretével összhangban hiteles költségvetési stratégiát kell szigorúan végrehajtani, kellőképpen figyelembe véve a nyugdíjreform végrehajtásának nettó költségeit. A népesség elöregedése által jelentett kihívás tekintetében a stockholmi Európai Tanács 2001-ben három pilléren nyugvó stratégiát határozott meg: *i. az államadósság csökkentése, ii. a termelékenység, valamint a foglalkoztatás növelése, különösen az idősebb munkavállalók esetében, és iii. a szociális biztonsági rendszerek megreformálása.* Ez a három pilléres stratégia, amely az idősödő népességek kihívásával kíván megbirkózni, a közelmúltban az átfogó Európa 2020 stratégia összefüggésében kiegészült, emellett a nyugdíjakról szóló 2010. évi zöld könyv vitát indított egy olyan átfogó megközelítésről, amely megfelelő, fenntartható és biztonságos nyugdíjjövedelmek megvalósítására törekszik.

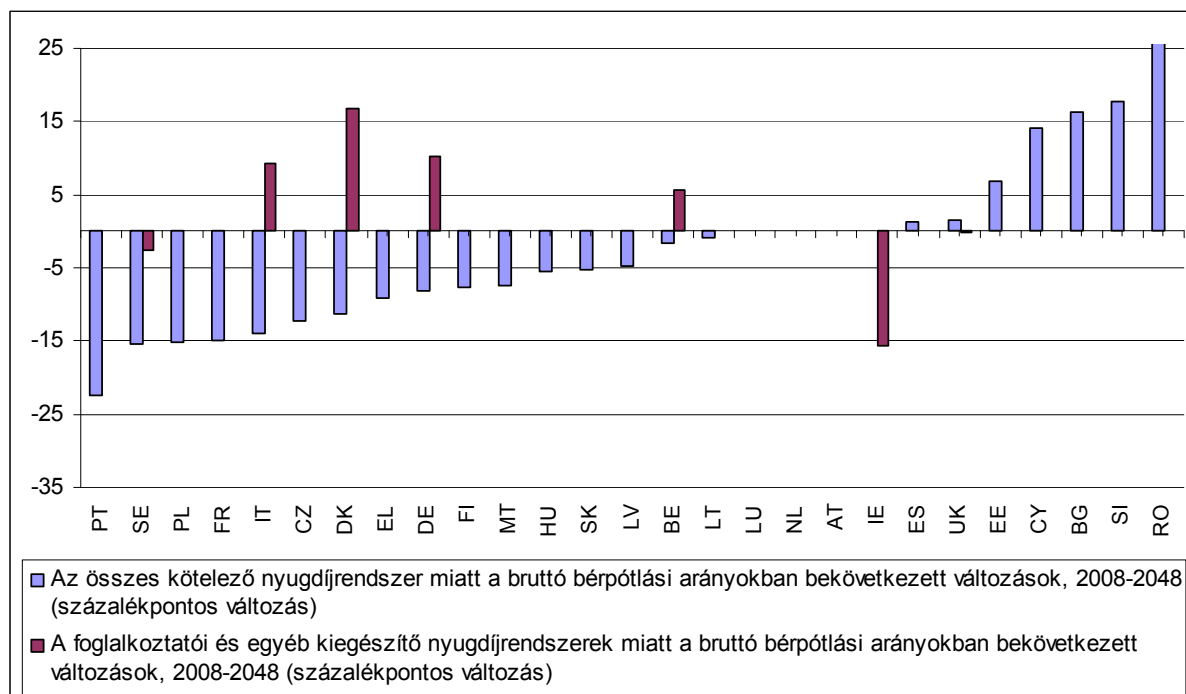
² Az EC és az EPC már készíti az állami nyugdíjkiadásokról friss hosszú távú előrejelzéseket, amelyeket várhatóan 2012 májusában az idősödésről szóló 2012. évi jelentés bocsát majd rendelkezésre. Az értékek előzetes becslésekre vonatkoznak. Ezek szerint az idősödésről szóló 2009. évi jelentés óta több tagállamban megvalósított reformok sikeresen korlátozták a nyugdíjakkal kapcsolatos későbbi költségnövekedést.

2.2. A nyugellátások megfelelőségének fenntartása

Az uniós népesség jelentős és egyre nagyobb részét (120 millió azaz 24 %) képviselő idősebb európai polgárok fő jövedelemforrása a nyugdíj, amely főleg az állami rendszerekből származik. A nyugdíjrendszerek alapvető célja valójában a megfelelő nyugdíjjövedelmek, valamint annak biztosítása, hogy az idősödő korosztály tisztességes körülmények között és gazdasági függetlenségben éljen, a nyugdíjak továbbá automatikus stabilizáló szerepet is játszanak. Mindez nagyjából már megvalósult az EU-ban, de még mindig fontos hiányosságok vannak. A 65 év feletti az össznépesség átlagjövedelmének csaknem 94 %-ában részesülnek³, de a 75 év feletti nők kb. 22 %-a mégis a szegénységi küszöb alatt él⁴.

Míg a közelmúlt állami nyugdíjreformjai a szegénység elleni védelem szintjének, javítására vagy fenntartására törekedtek, a legtöbb ilyen reform később alacsonyabb bérpótlási arányokat (a korábbi keresethez viszonyított nyugdíj) eredményez (2. ábra).

2. ábra: Előrevetített változás a kötelező és kiegészítő nyugdíjrendszerek bérpótlási arányaiban 2008 és 2048 között (százalékban)

Forrás: A szociális védelemmel foglalkozó bizottság mutatókkal foglalkozó alcsoportjának (ISG) vizsgálata a 2008–2048 közötti elméleti bérpótlási arányokra vonatkozóan

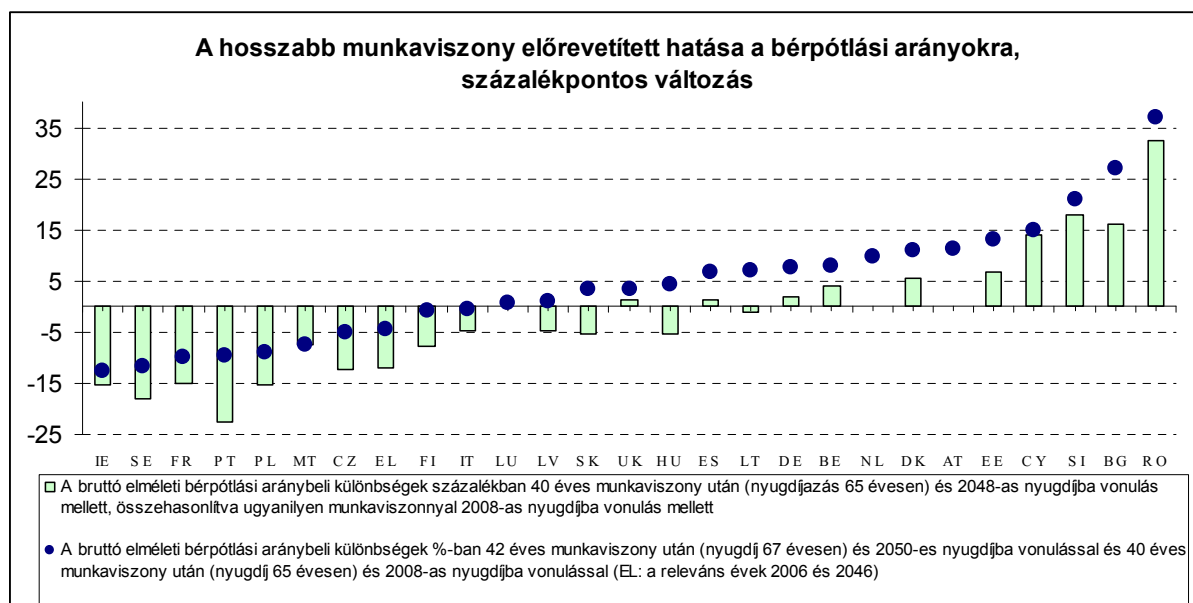
A bérpótlási arányok várható csökkenése azonban a feltételezett változatlan nyugdíjkorhatáron alapul. A nyugdíjkorhatár emelése segít fenntartani, sőt akár növelni a bérpótlási arányok későbbi szintjét. Ezt a hatást a 3. ábra mutatja be, amely összehasonlítja a jelenleg 65 éves korban, 40 év munkaviszony után nyugdíjazott személyek bruttó bérpótlási

³ Eurostat, EU-SILC adatok 2009-re. A 65 év feletti ekvivalens átlagjövedelme az EU27 össznépességének átlagjövedelmének %-os arányában. A szint tagállamonként eltérő, kb. 70 % és éppen csak 100 % fölött mozog.

⁴ Eurostat, EU-SILC adatok 2009-re.

arányait a jövőben később (67 éves korban, 42 év munkaviszony után, a többi elem változatlansága mellett) nyugdíjba vonuló személyek bérpótlási arányával (3. ábra).

3. ábra: A hosszabb munkaviszony előrevetített hatása a 2008 és 2048 közötti bérpótlási arányokra

Forrás: ISG vizsgálat a 2008–2048-as elméleti bérpótlási arányokról

A kiegészítő nyugdíj-megtakarítások szintén segíthetik később a megfelelő bérpótlási arányok biztosítását⁵. Néhány ország intézkedéseket vezetett be állami felosztó-kirovó nyugdíjrendszerük magán tökefedezeti rendszerekkel való kiegészítésére, de a kiegészítő nyugdíj-megtakarítási lehetőségek terén sok tagállam még sokat fejlődhet. Ehhez azonban arra lenne szükség, hogy a magán tökefedezeti rendszerek biztonságosabbá és költséghatékonyabbá váljanak, valamint összeegyeztethetőbbek legyenek a rugalmas munkaerő-piacokkal és a mobilitással.

Néhány országban a válság egyértelműen bebizonyította, hogy javítani kell az előfinanszírozott nyugdíjrendszerek kockázatenyhítő képességén és a csapásokkal szembeni ellenálló-képességén. A recesszió és az államháztartások azt követő romlása szintén napvilágra hozott néhány hiányosságot abban, ahogyan néhány tagállam kötelező magánnyugdíjpénztárok kiépítésére törekedett.

2.3. A nők és az idősebb munkavállalók munkaerő-piaci részvételének növelése

Az idősödés jelentette kihívást gyakran az időskori demográfiai függőségi ráta (a 65 év feletti népesség a 15–64 éves népességhez képest) megkétszereződésével szemléltetik: a 2010-es 26 %-ról ez 2050-re 50 %-ra nő. Az igazi kérdés azonban a gazdasági függőségi ráta, amelyet a munkanélküliek és a nyugdíjasok foglalkoztatottakhoz viszonyított százalékos arányát fejezi ki. Ha Európa eléri az Európa 2020 stratégia foglalkoztatási célkitűzését, vagyis azt, hogy a 20–64 éves népesség foglalkoztatási aránya 75 %-os legyen, és a 2010–2050-ös időszakban

⁵ A kiegészítő nyugdíj-megtakarítások közé tartoznak a foglalkozási- vagy magánnyugdíj, az életbiztosítás és az eszközfelhalmozás más olyan formái, amelyeket a nyugdíjba vonulás után az életszínvonal fenntartására fel lehet használni. Ezenkívül vannak olyan eszközök (pl. fordított jelzálog), amelyek segítségével a vagyont (általában az otthonot) át lehet váltani további nyugdíjjövedelemre.

további előrelépések történjenek, akkor a gazdasági függőségi arány a mostani 65 %-ról 2050-re csak 79 %-ra fog nőni⁶.

Számos ország esetében a foglalkoztatottság arányának növelésével jelentős lehetőség adódhat a nyugdíjrendszerek megfelelőségének és fenntarthatóságának javítására, és ez nemcsak az idősebb korosztályra igaz, hanem az alacsonyabb foglalkoztatottságú más csoportokra is, mint pl. a nőkre, a migránsokra és a fiatalokra. Az EU foglalkoztatottsági célkitűzésének elérése vagy a legjobban teljesítő országokhoz való felzárkózás kis híján semlegesíthetné azt a hatást, amelyet a népesség előrejedése a GDP-n belül a nyugdíjak súlyára gyakorol.

A nyugdíjrendszerek befolyásolják a nyugdíjba vonulás módozatait, ezáltal a munkaerő-kínálatot és a gazdasági függőségi rátát is. A fő paraméter a rendes és a korai nyugdíjazásra feljogosító korhatár. Jelenleg az emberek felnőtt életük mintegy egy harmadát töltik nyugdíjban, és változatlan szakpolitikák mellett ez az arány a várható élettartam növekedésével összhangban tovább nőne. Ezenkívül a munkaerőpiacról való korai kilépés eredményeként az idősebb munkavállalók (55–64 évesek) foglalkoztatottsági aránya az EU-ban 2010-ben 50 % alatt volt. Ez az összesített uniós számadat azonban nagy tagállami különbségeket fed: pl. Máltában 30,2 %, míg Svédországban 70,5 % az arány (4. ábra). Az idősebb nők foglalkoztatási aránya (38,6 %) továbbá jóval alacsonyabb, mint a férfiaké (54,6 %).

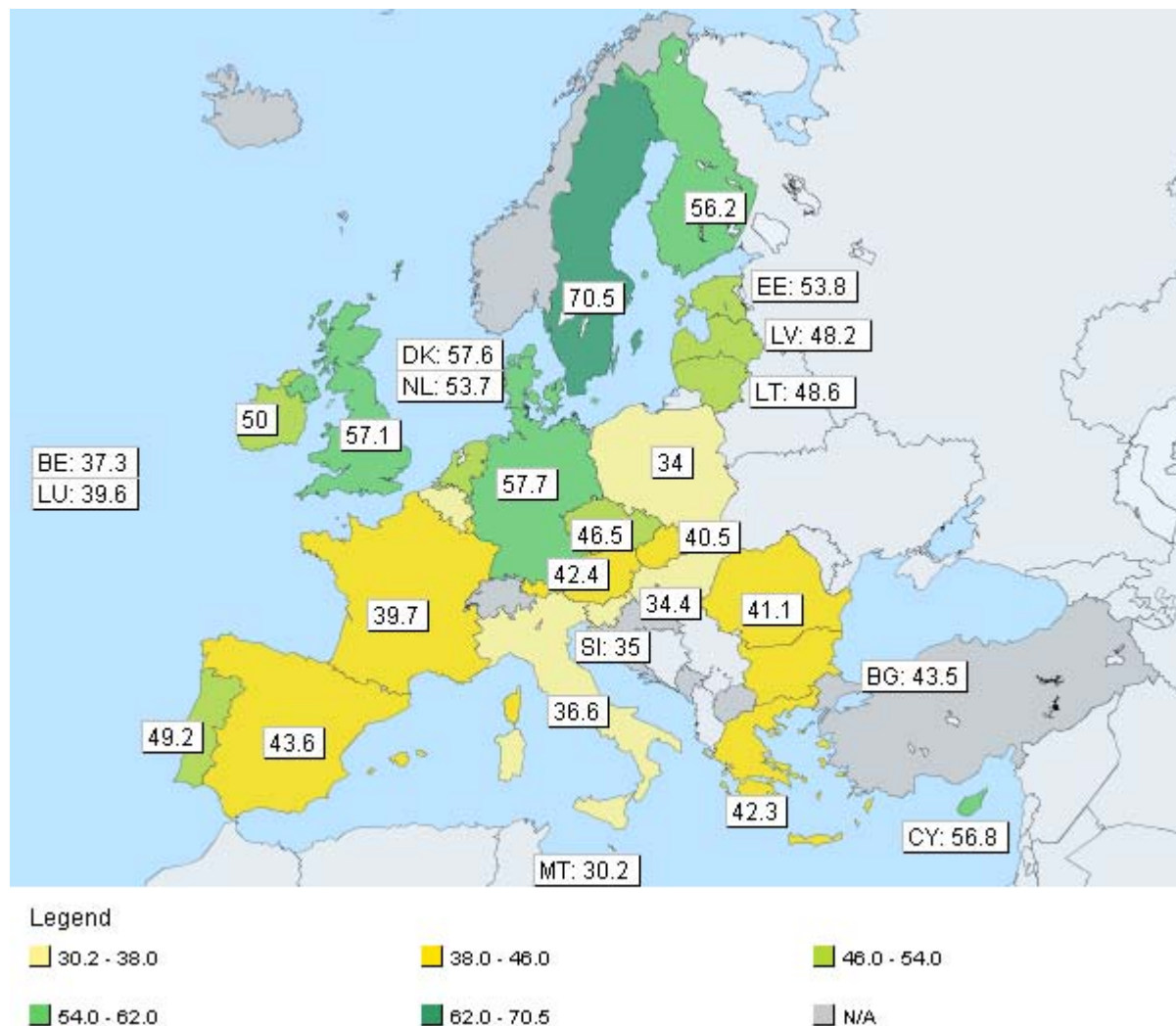
Az utóbbi időkben a korai nyugdíjazás felé mutató tendencia azonban megfordult. Az 55–64 éves korosztály foglalkoztatási aránya az EU-27 országaiban a 2001-es 37,7 %-ról 2010-ben 46,3 %-ra nőtt. Ezenkívül a tagállamokban már elfogadott nyugdíjreformok, amelyeket sok esetben fokozatosan vezetnek majd be jelentősen megnövelhetik az idősebb munkavállalók részvételi arányát. Ennél azonban többre van szükség. A munkaerő-piaci részvétel az éppen a nyugdíjkorhatár alatti korcsoportok körében jelenleg még mindig túl alacsony, és a fejlődés túl korlátozott. A rögzített nyugdíjkorhatár a munkaerő-piacról való könnyű, korai kilépési lehetőségekkel együtt egyre jobban fel fogja borítani az egyensúlyt az aktív évek és a nyugdíjban töltött évek között. A munkaerő-piaci részvétel növelése érdekében a nyugdíjrendszerek megreformálása kulcsfontosságú a gazdasági növekedés fellendítéséhez, valamint a fenntartható és megfelelő nyugdíjak számára szilárd alap megteremtéséhez.

A nyugdíjjogosultsági korhatár emelésére irányuló reformok sikere (ideértve a korengedményes nyugdíjrendszerek fokozatos eltörlését is) azonban azon múlik, hogy az idősebb nőknek és férfiaknak jobb lehetőségei lesznek-e a munkaerőpiacon maradáshoz. Ebbe beletartozik a munkahelyek és a munkaszervezés átalakítása, az egész életen át tartó tanulás előmozdítása, a munka, a magánélet és a családi élet összeegyeztetésére irányuló költséghatékony szakpolitikák, az egészséges időskort támogató intézkedések, valamint a nemek közötti egyenlőtlenségek és a kor szerinti megkülönböztetés elleni küzdelem. Az ilyen reformok politika elfogadottsága továbbá azon múlik, hogy tisztességesnek tartják-e őket. Ehhez figyelembe kell venni azt, hogy a munkaképesség – és az elhelyezkedés képessége –

⁶ A számítás a bécsi székhelyű osztrák szövetségi munkaügyi központ függőségárány-kalkulátorán alapul. A gazdasági függőségi arányt úgy határozzák meg, hogy a nyugdíjasok (ideértve a korengedményes és rokkant nyugdíjasokat is) és munkanélküliek számát a munkaviszonyban állók számához viszonyítják. 2050-re a fő feltételezés: a 20–64 évesek foglalkoztatási aránya 79,6 %-ra fog emelkedni (ezt a szinten 2008-ban a három legjobban teljesítő ország érte csak el: SE, DK és NL). Adatok: munkaerő-piaci felmérés, 2009. évi időszövegi jelentés, Europop 08.

egyénenként más és más, valamint 60 vagy 65 éves korban a várható élettartam és egészségi állapot a már fiatalon munkába álló fizikai munkások esetében általában rosszabb.

4. ábra: Az idősebb (55–64 éves) munkavállalók foglalkoztatási aránya 2010-ben az EU tagállamaiban

Forrás: Eurostat

2.4. A tagállamok és az EU szerepe a nyugdíjak kérdésében

Saját nyugdíjrendszereik kidolgozásáért saját körülményeiknek megfelelően elsősorban a tagállamok a felelősek. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés azonban megköveteli, hogy az EU támogassa és egészítse ki a tagállamok szociális védelemre irányuló tevékenységeit (153. cikk), továbbá szakpolitikáinak meghatározása és végrehajtása során vegye figyelembe a megfelelő szociális védelmet (9. cikk).

A tagállami nyugdíjrendszereket és szakpolitikákat számos uniós hatáskör és szakpolitikai kezdeményezés érinti. Az EU a nyugdíjakkal kapcsolatban eddig csak egészen egyedi kérdésekkel foglalkozott meglehetősen elaprózott módon: ilyen volt pl. a személyek szabad mozgása előtt álló akadályok elhárítása, annak meghatározása, hogy a magánnyugdíjpénztárak hogyan profitálhatnak a belső piacból, a nemek közötti egyenlőség elősegítése, vagy a nemi megkülönböztetés elleni küzdelem és a költségvetés fenntarthatóságának megfigyelése. A nyugdíjakkal kapcsolatos makroökonómiai, szociális és

foglalkoztatási kihívások nagyságrendje és egymástól való függése miatt átfogó megközelítésre van szükség.

Annak támogatására, hogy a tagállamok megfelelő és fenntartható nyugdíjakat nyújthassanak, a szakpolitikai eszközök széles köre áll az EU rendelkezésére. A nyugdíjakról szóló 2010. évi zöld könyvben a Bizottság hangsúlyozta, milyen fontos a nyugdíjjal kapcsolatos kérdések átfogó kezelése és a szakpolitikák közötti szinergiák optimalizálása. Az Európa 2020 stratégia és a gazdasági kormányzás európai szintű megerősítése szilárdabb keretet nyújt a nyugdíjrendszerek kritikus vizsgálatához. Ezzel elismerik, hogy a nyugdíj, amely létfontosságú szerepet játszik sok uniós polgár megélhetésében, egyben az állam egyik legnagyobb kiadási tétele, és éppen ezért a tagállamok közös ügye. A tagállamok kormányaival folytatott szoros együttműködésen kívül (nevezetesen a szociális védelemmel foglalkozó bizottságban, a Gazdaságpolitikai Bizottságban és a Foglalkoztatási Bizottságban) fontos biztosítani, hogy a megfelelő, fenntartható és biztonságos nyugdíjak elérésének mikéntjéről folytatott megbeszéléseken más, nem kormányzati érdekelt felek is részt vehessenek.

Ez a fehér könyv tiszteletben tartja a tagállamok felelősségi körét. Célja, hogy az uniós szakpolitikai eszközök nagyobb támogatást nyújtsanak a tagállami nyugdíjreformtörekvéseknek, és egymást kölcsönösen megerősítő kezdeményezéseket javasol, a pénzügyi ösztönzőkről szóló jogszabályoktól egészen a szakpolitikai koordinációig, figyelemmel kísérve az integrált és átfogó Európa 2020 stratégia keretén belüli közös célkitűzések eredményeit.

3. A NYUGDÍJREFORMOK SZÜKSÉGESSÉGE

A nyugdíjpolitikák előtt álló kihívás egy pénzügyileg fenntartható rendszer működtetése, amely eléri a nyugdíjrendszerek alapvető célját, vagyis megfelelő nyugdíjjövedelmeket nyújt, valamint biztosítja, hogy az idősebb emberek tisztességes körülmények között és gazdasági függetlenségben éljenek.

A Bizottság 2011-es⁷ és 2012-es éves növekedési jelentése⁸ olyan fő irányvonalakat emelt ki a nyugdíjreformok számára, amelyek hozzájárulnak a növekedést ösztönző költségvetési konszolidációhoz, valamint megfelelő és fenntartható nyugdíjakat biztosítanak majd. E célkitűzések elérése érdekében az éves növekedési jelentés hangsúlyozta a munkával töltött évek és a nyugdíjas évek közötti jobb egyensúly biztosításának, valamint a kiegészítő nyugdíj-megtakarítások elősegítésének fontosságát. A Bizottság konkrétan a következőket javasolta:

- a) a nyugdíjkorhatár összekötése a várható élettartam növekedésével ,
- b) a kordedvezményes nyugdíjrendszerekhez való hozzáférés és a munkaerőpiacról való más korai kilépési lehetőségek korlátozása,
- c) a munkában eltöltött idő meghosszabbítása az egész életen át tartó tanuláshoz való könnyebb hozzáférés, a munkahelyeknek a még sokfélebb munkaerő igényeihez való

⁷ COM (2011) 11 végleges, 2011.1.12.

⁸ COM (2011) 815 végleges, 2011.11.23.

igazítása, az idősebb munkavállalók számára foglalkoztatási lehetőségek biztosítása, valamint az aktív és egészséges öregkor támogatása révén,

- d) a nők és férfiak nyugdíjkorhatárának egyenlővé tétele, valamint
- e) a nyugdíjjövedelmek fokozása érdekében a kiegészítő nyugdíj-megtakarítások támogatása.

E célkitűzések mentén a nyugdíjreformok sikeres végrehajtása hozzájárul ahhoz, hogy a nyugdíjrendszerek fenntarthatóbb pályára kerüljenek, és ezáltal segíti a tagállamokat abban, hogy állampolgáraiknak öregkorukban még sokkal kedvezőtlenebb demográfiai körülmények között is megfelelő jövedelmet biztosíthassanak.

Az éves növekedési jelentések ajánlásaival összhangban a szociális biztonsági rendszer megreformálásában több országban jelentős eredmények születtek (legutóbb Csehországban, Görögországban, Észtországban és Olaszországban, a legutóbbi nyugdíjreformok tekintetében lásd a 3. mellékletet). Mégis több szakpolitikai fellépésre van még szükség, mégpedig haladéktalanul. A sikeres reformokhoz szükséges elemeket – az éves növekedési jelentések elemzése szerint – az alábbiakban vázoljuk.

3.1. A munkaviszonyban és nyugdíjban töltött idő közötti egyensúly

3.1.1. A nyugdíjkorhatár hozzáigazítása a várható élettartam meghosszabbodásához

A nyugdíjakról 2011 júliusában elfogadott országspecifikus ajánlások arra koncentrálnak, hogy az idősebb munkavállalókat a munkapiacra kell tartani, nevezetesen a nyugdíjkorhatár megemelésével és a várható élettartam meghosszabbodásához való igazításával. Először is a tényleges nyugdíjkorhatár megemelése bizonyos mértékben kompenzálná az élettartam korábbi megnövekedését, amelyet még nem számítottak bele a nyugdíjkalkulációkba. A nyugdíjkorhatár várható élettartamhoz való kötése elősegítené a ledolgozott és a nyugdíjban töltött évek közötti egyensúly helyreállítását. Ez különösen fontos a későbbi fenntarthatóság szempontjából. A Bizottság 2009. évi fenntarthatósági jelentésének szimulációi azt mutatják, hogy a várható hosszabb élettartammal párhuzamosan a nyugdíjkorhatár megemelése az elkövetkező 50 évben a nyugdíjkiadások tervezett növekedésének több mint felével egyenlő költségvetési megtakarítást eredményezne⁹.

Néhány tagállam úgy próbál későbbi nyugdíjazást elérni, hogy megemeli a teljes nyugdíj megszerzéséhez szükséges járulékfizetési évek számát, vagy a várható élettartam növekedéséhez köti (pl. Csehország, Görögország, Franciaország, Olaszország). Más országok a nyugdíjellátás szintjét kötik a hosszabb várható élettartamhoz (pl. Portugália), míg néhányan az ellátás szintjét a nyugdíjrendszer pénzügyi egyensúlyához kötik (pl. Németország, Svédország), amelyet befolyásolnak majd a demográfiai változások és a

⁹ Becslések szerint a nyugdíjkorhatár várható élettartamhoz kötésével az állami nyugdíjkiadás az egész EU-ban a GDP-hez viszonyítva annak 1,75 százalékpontjával lenne alacsonyabb 2060-ban, mint az alapforgatókönyv, amikor is a GDP-hez viszonyítva az állami nyugdíjkiadás előrevetített növekedésének értéke a GDP 2,4 százalékpontja. A nyugdíjba vonulás idejének és a tényleges nyugdíjkorhatárnak a megemelése úgy, hogy azok automatikusan tükrözzék a hosszabb jövőbeli élettartamot, nagyban hozzájárulna a költségvetési fenntarthatóság eléréséhez. Európai Bizottság és Gazdaságpolitikai Bizottság (2009) „A népesség idősödéséről szóló, 2009. évi jelentés: Gazdasági és költségvetési előrejelzések az EU 27 tagállamára vonatkozóan (2008–2060)”, European Economy, 2. szám és Európai Bizottság (2009), „2009. évi fenntarthatósági jelentése”, European Economy, 9. szám

várható élettartam megnövekedése. A legtöbb tagállam hosszabb munkavisztonnal lehetőséget kínál a magasabb nyugdíjra, amivel egy adott nyugdíjkorhatár esetén kompenzálni lehet a nyugdíjak csökkenő értékét, és így meg lehet őrizni a nyugdíjak megfelelőségét.

A tényleges nyugdíjkorhatár megemelése nem a fiatalok és az idősök érdekeinek ütköztetését jelenti, hanem inkább a köztük lévő megfelelő egyensúly megtalálását. A néhány plusz életév alatti aktivitás nem azt jelenti, hogy az idősebbeket a fiatalok javára megfosztják a jól megérdemelt nyugdíjuktól. Nem jelenti azt sem, hogy az idősebb munkavállalók olyan állásokat tartanak meg, amelyek egyébként a fiatalok rendelkezésére állnának. Valójában az idősebb munkavállalók legnagyobb foglalkoztatási arányát mutató tagállamokban a fiatalok munkanélküliségi aránya is a legalacsonyabbak között van. Hosszabb távon a munkahelyek száma nincs rögzítve, de a szakképzett munkavállalók számától függ, ami a gazdasági növekedés mozgatórugója. A tapasztalt idősebb munkavállalók egyre nagyobb elérhetősége megszilárdítja Európa növekedési potenciálját, ami több lehetőséget és jobb életkörülményeket biztosít a fiatalok és idősök számára egyaránt. 2012-ben az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás európai évének a kulcsgondolata jobb körülmények biztosítása lesz minden korosztály számára .

3.1.2. A korekedvezményes nyugdíj igénybevételének korlátozása

A munkaerő-piaci jelenlét meghosszabbítását célzó nyugdíjreformoknak arra is figyelniük kell, hogy megszüntessék a jogosulatlan korekedvezményes nyugdíjlehetőségeket, amelyek minden munkavállalóra vagy egyes hivatásokra alkalmazhatók.

Néhány tagállamban a törvényileg szabályozott nyugdíjrendszer a teljes járulékfizetési időszakokkal rendelkezők számára lehetővé teszi, hogy a rendes nyugdíjkorhatár előtt nyugdíjba vonulhassanak (pl. Ausztria, Belgium és Luxemburg). A nyugdíjreformoknak tehát nemcsak a nyugdíjkorhatár megemelésére kell összpontosítaniuk, hanem adott esetben a járulékfizetési időszak hosszára is, amelynek szintén tükröznie kell a hosszabb várható élettartamot. A járulékfizetési időszak figyelembevétele (még ha a szükséges hosszúság a várható élettartammal párhuzamosan nő is) hatására a nyugdíjrendszerek tisztességesen járnak el azokkal szemben, akik korán kezdték pályafutásukat (általában azok a szakképzetlen munkások, akiknek gyakran rövidebb a várható élettartamuk és rosszabb az egészségi állapotuk).

Az egyes tagállamok eltérően reformálják meg korekedményes nyugdíjrendszereiket. Bizonyos esetekben a korekedményes nyugdíj költségeinek egésze vagy legalábbis jelentős része a munkáltatóra hárulhat. A különlegesen fáradságos vagy veszélyes munkát végzők a korekedvezményes nyugdíj helyett más lehetőségekkel, pl. a munkahelyi mobilitással is élhetnek. Néhány tagállamban a nyugdíjjogosultság szabályai szigorúbbá válnak – pl. a nyugdíjjogosultság korhatárának emelésével. Egyes országok csökkentik a különleges rendszerek nyújtotta ellátások szintjét vagy meg is szüntetik az ilyen rendszereket. Amikor a korekedvezményes nyugdíjazási lehetőségek megszűnnek, fontos biztosítani, hogy az érintettek tudjanak tovább dolgozni, vagy ha ez nem lehetséges, megfelelően biztonságos jövedelemmel rendelkezzenek.

3.1.3. A hosszabb munkaviszony támogatása

A korekedvezményes nyugdíjrendszerek fokozatos eltörlésével és a nyugdíjkorhatár emelésével párhuzamosan olyan megfelelő egészségügyi, munkahelyi és foglalkoztatási intézkedéseket kell hozni, amelyek lehetővé teszik, hogy az emberek tovább maradhassanak a

munkaerőpiacon. Ezek hiányában – ha ezek a nyugdíjkorhatárt célzó reformok megnövelik a más ellátásokra (pl. munkanélküli segélyre, rokkantsági nyugdíjra, szociális segélyekre) szorulókat – az államháztartásokra gyakorolt hatás sokkal kedvezőtlenebb lehet. Másik lehetőség, hogy az állami költségvetésekből származó megtakarítások onnan erednek, hogy az idősebb munkavállalók kevesebb nyugdíjat kapnak, ha nem tudnak munkaviszonyban maradni a rendes nyugdíjkorhatárig. Ennek eredményeként idős korban nagyobb lenne az elszegényedés veszélye.

A nyugdíjak megfelelősége és fenntarthatósága szempontjából különösen fontosak a tagállamokban folytatott valós párbeszédok, amelyek a hosszabb munkával töltött élethez új lehetőségeket teremtő szakpolitikák terén a konszenzus kialakítása érdekében egybegyűjtik a kormányt, a szociális partnereket és más érdekelt feleket, miközben szolidaritást tanúsítanak azokkal szemben is, akik nem tudnak tovább munkaviszonyban maradni. Azt is fontos kifejtetni, hogy ahogyan a várható élettartam növekedik, a hosszabb munkaviszony nem jelenti azt, hogy az emberek kevesebb nyugdíjas évet élvezhetnek.

Különösen fontos tényező a nyugdíjkorhatárhoz közel állók egészségi állapota, ugyanis ez befolyásolja az emberek képességét és hajlandóságát a további munkára, és végső soron a munkaerőpiacra is kihat. A betegségek megelőzésébe, az egészséges és aktív időskor elősegítésébe és a költséghatékonyabb egészségügyi rendszerekbe való befektetés fontos szerepet fog játszani a sokáig munkaképes, egészséges és termelékeny munkaerő fenntartására és maximalizálására irányuló törekvésekben. Mindez viszont segít csökkenteni a betegség miatti korai nyugdíjba vonulást, hozzájárul az 55 éven felettiek munkaerő-piaci részvételének növeléséhez, és valamelyest enyhíti a nyugdíjakra nehezedő nyomást.

További intézkedések pl. az indokolatlan kötelező nyugdíjkorhatár felülvizsgálata, a munkahelyi egészség és biztonság elősegítése, az egész életen át tartó tanuláshoz való hozzáférés biztosítása, a munkahelyek hozzáigazítása az idősebb munkavállalók igényeihez, valamint a rugalmas munkakörülmények új lehetőségeinek kialakítása, pl. a részmunkaidő és a részleges nyugdíj kombinálása. „Második karriert” és megfelelő „pályafutás-végi” állásokat is létre lehet hozni. Fontos továbbá a foglalkoztatás előtt álló akadályok felszámolása, továbbá a munkával töltött életszakasz meghosszabbítása az adókedvezmény- és a javadalmazási rendszerekben a nők és férfiak számára egyaránt. Mivel az 55–64 éves nők és férfiak foglalkoztatási aránya között igen nagy a különbség, minden kezdeményezésnek hangsúlyosan figyelembe kell vennie a munkában eltöltött idő meghosszabbodásának és az aktív időskornak a nemek közötti egyenlőséghez kapcsolódó aspektusait, ideértve azokat az intézkedéseket is, amelyek megkönnyítik a munka és a gondozási feladatok összeegyeztetését, és csökkentik a nemek közti foglalkoztatási és jövedelmezési aránytalanságokat. Az Európai Szociális Alap (ESZA) fontos szerepet játszhat abban, hogy a politikai döntéshozók, a munkáltatók és a munkavállalók az eddiginél inkább képesek legyenek arra, hogy elhárítsák az akadályokat a nők foglalkoztatása előtt, felszámolják az aktív élet meghosszabbítását fékező tényezőket, és elérjék a az idősebb női és férfi munkavállalók foglalkoztathatóságának fellendítéséhez szükséges eredményeket

3.1.4. A nők és férfiak nyugdíja közötti különbségek megszüntetése

2009-ben 13 tagállamban még mindig alacsonyabb volt a nők nyugdíjkorhatára, mint a férfiaké. A jelenlegi jogszabályok alapján azonban 2020-ra 18 tagállamban már azonos lesz a nyugdíjkorhatár. Öt tagállamnak hosszabb távú tervei vannak a nyugdíjkorhatár

kiegyenlítésére, és a 27 tagállam közül csak négynek nincsenek jogszabályai erre vonatkozóan (az országspecifikus adatokat lásd a 3. mellékletben). A nők és férfiak nyugdíjkorhatárának kiegyenlítése jelentősen hozzájárulhat az idősebb munkavállalók munkaerő-piaci részvételének növeléséhez, és hozzájárulhat a nők jövedelmének növeléséhez; ezért a kiegyenlítést minél hamarabb végre kell hajtani.

A nyugdíjkorhatárok kiegyenlítését a nemek közötti szélesebb értelemben vett a nyugdíjbeli egyenlőtlenségek összefüggésében kell vizsgálni, amelyek a nők és férfiak közötti különbségekből fakadnak a foglalkoztatás, a bér, a járulékok, valamint a munkaviszony gondozási feladatok miatti megszakítása vagy ezért végzett részidős munka szempontjából. A munkaerőpiacon a nemek közötti egyenlőtlenségek tartós fennállása ahhoz vezet, hogy a nők kisebb nyugdíjakra jogosultak. A megfelelő és fenntartható nyugdíjhoz tehát olyan nyugdíj- és foglalkoztatási politikák elegye szükséges, amely a nemek közötti különbségek megszüntetését célozzák a nyugdíjjövedelmek terén. Olyan hatékonyabb megoldásokra van szükség, amelyek nem az előre kiszabott nemi szerepek feltételezésén alapulnak – pl. a nők és férfiak számára egyaránt elérhető lenne a gondozásra szoruló személynek nyújtott gondozásért járó jóváírás – amelyek megőriznék a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságát, ideértve az újbóli munkába állás megkönnyítését is.

A munka és a magánélet összeegyeztetésének megkönnyítésével a nemek közötti egyenlőtlenségek csökkentésének hosszú távú, közvetett pozitív hatásai is lehetnek a nyugdíjrendszerekre, ugyanis könnyebbé válik a családalapítás, így megnő a születési arány, és hosszú távon mérséklődik a munkaképes korú népesség hanyatlása.

3.2. Kiegészítő magánnyugdíj-megtakarítások kialakítása

A kiegészítő nyugdíj-megtakarításoknak nagyobb szerepet kell játszaniuk a nyugdíjak későbbi megfelelőségének biztosításában, ezért a tagállamoknak meg kell találniuk a módját annak, hogyan javítsák a kiegészítő nyugdíjrendszerek költséghatékonyságát, biztonságát és az egyenlő hozzáférést. Az adózási és más pénzügyi ösztönzők, valamint a kollektív tárgyalások fontos szerepet játszanak ebben. Ezeket az eszközöket az EU-ban nagyon sokféleképpen használják, tehát sokat lehet egymástól tanulni. A nemek közötti egyenlőségi szempontok kezelése szintén alapvető lesz a meglévő nemek közötti különbségek növelésének elkerülése érdekében, mivel a nőknek jelenleg kevesebb lehetősége van kiegészítő nyugdíj-megtakarítások felhalmozására, mint a férfiaknak.

A válság rávilágított, hogy a tökefedezeti nyugdíjrendszerek mennyire érzékenyen reagálnak a pénzügyi válságokra és a gazdasági visszaesésekre. Megmutatta azt is, hogy a magánnyugdíjak nagyobb biztonsága érdekében felül kell vizsgálni a szabályozási keretet és a rendszer szerkezetét. Az EU-nak ezen a területen jogalkotási hatásköre van, és már életbe is lépett két dokumentum: a munkáltató fizetéseképtelensége esetén a munkavállalók védelméről szóló irányelv¹⁰ és a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények tevékenységéről és felügyeletéről szóló irányelv (IORP-irányelv)¹¹. A zöld könyvről szóló konzultáció megerősítette, hogy az egységes piac a megfelelő nyugdíjak és a költségvetési fenntarthatóság támogatása szempontjából kulcsfontosságú. A méretgazdaságosságon, a kockázatmegosztáson és innováción keresztül még mindig vannak feltáratlan lehetőségek további hatékonyságnövekedésre. Az EU meg tudja erősíteni szabályozási keretét annak

¹⁰ 2008/94/EK (2008. október 22.).

¹¹ 2003/41/EK (2003. június 3.)

érdekében, hogy a tagállamok általános nyugdíjrendszerén belül támogassa a foglalkoztatói nyugellátás szolgáltatását, és hozzájáruljon a nyugdíjak költségeinek csökkentéséhez. Ezért kerül felülvizsgálatra az IORP-irányelv, hogy tovább könnyítse a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények több tagállamot érintő tevékenységeit, és korszerűsítse azok felügyeletét, figyelembe véve a tagállamok különböző típusú foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményeit. Emellett javítani kell a foglalkoztatáshoz nem kötődő egyéni nyugdíj-megtakarításokhoz kapcsolódó pénzügyi termékek, mint pl. a harmadik pillér alá tartozó rendszerek és egyéb pénzügyi termékek minőségét is, amelyek az idősök jövedelmének kiegészítését szolgálják. A fogyasztók tájékoztatására és a védelem javítására van szükség ahhoz, hogy a munkavállalók és befektetők nagyobb bizalommal viseltessenek a nyugdíj-megtakarításokkal kapcsolatos pénzügyi termékek iránt.

A kiegészítő nyugdíjrendszerek nagyobb fokú igénybevételének hatására a határok átlépésével egyesek elveszíthetik nyugdíjjogosultságuk jelentős részét. Kötelező szociális védelmi jogosultságukat az uniós jogszabályok garantálják (különösen a 883/2004/EK rendelet¹²), de a magánrendszerek nem tartoznak e rendelet hatálya alá. Ezért fontos olyan intézkedéseket elfogadni, amelyek nem engedik, hogy a kiegészítő nyugdíjrendszerek akadályozzák a szakmai mobilitást és a munkaerő-piaci rugalmasságot, amelyek közvetlenül is hozzájárulhatnak az EU-n belüli egyre nagyobb gazdasági növekedéshez anélkül, hogy kedvezőtlenül befolyásolnák a kiegészítő nyugdíjak általános ellátását.

A másik tagállamban dolgozó polgároknak a határokat átlépve nem csak felhalmozott nyugdíjjogosultságukat kell megőrizniük. Tisztán kell látniuk azt is, hogy a kötelező és a foglalkoztatói nyugdíjrendszerekből származóan milyen felhalmozott jogosultságaik vannak. Mindezt az egész EU-ra vonatkozó nyugdíj-nyomonkövető szolgáltatások kialakításán keresztül lehet elérni, amelyek hasonlóak a néhány tagállamban már működő szolgáltatásokhoz. A nyomon követő szolgáltatások pontos és naprakész információkkal látják el a polgárokat nyugdíjjogosultságaikról, valamint előre vetítik a nyugdíjba vonulásuk után a kötelező és foglalkoztatói nyugdíjrendszerekből várható jövedelmüket. Így ki tudják mutatni a polgároknak a hosszabb munkával töltött idő és a kiegészítő nyugdíj-megtakarítás előnyeit, hogy nyugdíjas korukban is megfelelő jövedelmük legyen. Az alapjellegzetességek minimális összehangolásával a tagállami követő szolgáltatásokat össze lehetne kapcsolni, hogy létrejöjjön a követő szolgáltatások uniós rendszere.

4. AZ UNIÓS ESZKÖZÖK FELHASZNÁLÁSA

Ahogy a tagállami nyugdíjpolitikák egyre inkább közös ügyé válnak, az EU logikusan egyre fontosabb szerepet játszik abban, hogy a tagállamok elérhessék a megfelelő és fenntartható nyugdíjra irányuló célkitűzéseiket.

Az EU egy sor szakpolitikai eszközt tud felhasználni a megfelelő, biztonságos és fenntartható nyugdíjak elősegítésére, még ha a célkitűzések elérése továbbra is egyértelműen a tagállamok felelőssége marad.

Jogszabályok: A tagállamok nyugdíjrendszerének *felépítéséről* szóló jogalkotás nem tartozik az EU hatáskörébe, bár hozhat jogszabályt olyan ügyekről, amelyek befolyásolják a belső piac működését (a személyek szabad mozgása, a szolgáltatások nyújtásának szabadsága,

¹² A 883/2004/EK rendelet (2004. április 29.) a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról.

fogyasztóvédelem), a megkülönböztetésmentességet hirdetik (különösen a nem és a kor alapján), és a munkavállalók érdekeit védik. A tagállami nyugdíjrendszerekkel kapcsolatosan már vannak hatályban rendeletek és irányelvek. Az EU ezenkívül elősegítheti a „puha jogi” intézkedéseket, mint pl. a helyes gyakorlatok kódexét.

Finanszírozás: Az EU mozgósíthatja alapjait a nyugdíjakkal kapcsolatos bizonyos szakpolitikai célkitűzések elérésére. Az Európai Szociális Alap messze a legfontosabb európai eszköz erre a célra, amely felhasználható az idősebb munkavállalók foglalkoztathatóságának és munkaerő-piaci lehetőségei elősegítésére. Több kisebb finanszírozási eszköz is létezik olyan szakpolitikai területeken, mint pl. a foglalkoztatás és szociális politika (PROGRESS), a közegészségügy és az egész életen át tartó tanulás: ezek felhasználhatók a tagállamok szakpolitikáinak fejlesztésére, különösen az kölcsönös tanulás által.

Politikai koordináció: az Európa 2020 stratégia az európai szemeszter összefüggésében a nemzeti politikák erősebb koordinációját vonja magával, elsősorban az országspecifikus ajánlások eszközének használatával. Ezt a folyamatot a szakpolitikai bizottságok, mint pl. az EPC, az SPC és az EMCO munkája is alátámasztja, amelyek részletesen megvizsgálják a nyugdíjak megfelelőségével és fenntarthatóságával, valamint a hosszabb munkaviszony elősegítésével kapcsolatos sajátos kihívásokat.

Ez a fehér könyv átfogó uniós szintű kezdeményezéseket mutat be, amelyek a tagállami nyugdíjreformokat támogatják. Az éves növekedési jelentésben leírt reform két fő területét érintik e kezdeményezések: a munkaviszonyban és a nyugdíjban töltött idő közötti egyensúlyt, valamint a kiegészítő magánnyugdíj-megtakarítások fejlesztését. A fehér könyv azt is biztosítani kívánja, hogy a zöld könyv által elindított átfogó folyamat a koordinációs és felügyeleti eszközök javításával fennmaradjon. Az egyedi intézkedéseket az 1. melléklet határozza meg, ilyen pl. a hordozhatóság, az IORP-irányelv felülvizsgálata és egy sor intézkedés, amelyek segítségével az emberek hosszabb ideig maradhatnak a munkaerőpiacon. Ez a fehér könyv ezért fontos alap, amelyre a tagállamokkal, az Európai Parlamenttel és a szociális partnerekkel folytatott gyümölcsöző együttműködés épülhet.

5. KÖVETKEZTETÉS

Az Európai Unióban számos nyugdíjrendszert bizonyos mértékig ki kell igazítani annak biztosítására, hogy fenntartható módon megfelelő nyugdíjakat tudjanak nyújtani. Ezt emelte ki a Bizottság 2011-es éves növekedési jelentése, és vették figyelembe a legtöbb tagállam számára készített, nyugdíjakra vonatkozó országspecifikus ajánlások is. Az átfogó nyugdíjreformok szükségességét – olyan munkaerő-piaci intézkedésekkel megerősítve, amelyek lehetővé teszik a nők és férfiak számára, hogy tovább dolgozzanak – a Bizottság 2012-es éves növekedési jelentése ismét kihangsúlyozta. Ezen ajánlások támogatására ez a fehér könyv megfelelő, fenntartható és biztonságos nyugdíjakra irányuló stratégiát fogalmaz meg a következő évtizedekre. Kétségtelen, hogy a – nevezetesen a demográfiai változásokkal és az államháztartások fenntarthatóságával kapcsolatos – kihívások jelentősek, de jó módszerekkel kezelhetőek.

A jelenlegi államadósság-válság egyértelművé teszi, hogy mennyire fontos az egész Európai Unió számára, hogy minden egyes tagállam sikeresen orvosolja nyugdíjrendszerből adódó jelenlegi kihívásokat. A nyugdíjrendszereket tehát az Európa 2020 stratégia összefüggésében szorosan figyelemmel kell kísérni. A nyugdíjrendszereket fenyegető kihívások megválaszolásához európaibb megközelítésre van szükség, amely összhangban áll az Európai

Tanács szorosabb gazdaságpolitikai koordinációra serkentő, egymást követő következtetéseivel. Itt az idő: határozottan kell fellépni, és végre kell hajtani a fehér könyvben előterjesztett intézkedéseket. A tagállamoknak, az európai intézményeknek és a többi érdekeltnek, különösen a szociális partnereknek együttesen, de saját szerepüket megőrizve kell válaszolniuk a népesség előregedése jelentette kihívásokra. A nyugdíjrendszereknek az aktív időskor elősegítésével hozzá kell járulniuk az európai növekedéshez, miközben továbbra is az európai szociális modell megfelelő és fenntartható eszközei maradnak az idősebb európaiak életszínvonalának megőrzése érdekében.

1. MELLÉKLET:
Uniós kezdeményezések a tagállamok intézkedéseinek támogatására

1. A MUNKÁBAN TÖLTÖTT IDŐ ÉS A NYUGDÍJAS ÉVEK KÖZÖTTI EGYENSÚLY MEGTEREMTÉSE

A szolgálati idő és a nyugdíjban eltöltött évek közötti egyensúly javításához ki kell igazítani a nyugdíjrendszereket, meg kell emelni a nyugdíjkorhatárt és fokozottan ösztönözni kell a munkában eltöltött idő meghosszabbítását. Ezekkel az intézkedésekkel azonban csak akkor érhető el, hogy a tényleges nyugdíjba vonulási életkor magasabb legyen, és megnőjön az idősebb munkavállalók részvétele a munkaerőpiacon, ha léteznek olyan intézkedések is, amelyek lehetővé teszik, hogy az idősebb munkavállalók megmaradhassanak a munkaerőpiacon.

- (1) Az Európa 2020 stratégia keretében a Bizottság, összhangban az éves növekedési jelentésekkel és az országspecifikus ajánlásokkal, **szorosan figyelemmel kíséri és támogatja a nyugdíj- és munkaerő-piaci reformokat** a későbbi nyugdíjba vonulás megvalósítása érdekében, többek között a nők és férfiak nyugdíjkorhatárának kiegyenlítése által ott, ahol ez eddig még nem történt meg, valamint a nyugdíjkorhatárnak a várható élettartamhoz való hozzáigazításával.
- (2) A Bizottság támogatja a Foglalkoztatási Bizottságot (EMCO), a Gazdaságpolitikai Bizottságot (EPC) és a szociális védelemmel foglalkozó bizottságot (SPC) a **nyugdíjreformok többoldalú felügyelete** terén végzett munkájában, valamint a PROGRESS program, és a bevezetendő társadalmi változás és innováció program közvetítésével **pénzügyi támogatást** nyújt a tagállamoknak, megkönnyítve a kölcsönös tanulást és a szakpolitikák fejlesztését.
- (3) A Bizottság fel fogja kérni az érintett bizottságokat (például az SPC-t és a nők és férfiak esélyegyenlőségével foglalkozó tanácsadó bizottságot), hogy **térképezzék fel és ajánlják azoknak a bevált gyakorlatoknak az alkalmazását, amelyekkel csökkenthető a nők és férfiak nyugdíja közötti különbség** (pl. az egyenlő bér ösztönzése, a minimális nyugdíjjogosultság, a gondozásért járó jóváírás, a nyugdíjjogosultság megosztása válás esetén).
- (4) **Az aktív időskor és a nemzedékek közötti szolidaritás európai évében (2012)** a Bizottság fel fogja hívni az emberek figyelmét arra, milyen előnyökkel és lehetőségekkel jár, ha tovább maradnak a munkaerőpiacon, és ösztönzi a munkahelyi és munkaerő-piaci kormenedzsmenntel kapcsolatos bevált gyakorlatok terjesztését.
- (5) Az Európa 2020 stratégia keretében a Bizottság fokozottan **támogatja az idősebb munkavállalók, azon belül a nők munkaerőpiacon maradásának meghosszabbítását lehetővé tévő és ösztönző szakpolitikai koordinációt és közös munkát**. Ennek része az SPC és az EMCO nemekhez kapcsolódó akadályok megszüntetését célzó közös munkájának támogatása és a minél további munkavállalás ösztönzése, a kifejezetten a pályafutásuk végéhez közeledő munkavállalók munkaerőpiacának kifejlesztése Uniós-szerte, valamint az aktív és egészséges időskor témájára vonatkozó európai innovációs partnerség projektjei.

- (6) Az európai szociális párbeszéd keretében a Bizottság **felszólítja szociális partnereit, hogy dolgozzák ki a munkahelyi és munkaerő-piaci gyakorlatok átalakításának módozatait**, többek között a pályafutások orientációját és különösen a megerőltető tevékenységeket illetően, hogy a nők és a férfiak számára egyaránt könnyebbé váljon a munkával töltött évek meghosszabbítása. Az Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért és az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség uniós szinten biztosít majd szakértői tanácsadást.
- (7) Az **Európai Szociális Alap (ESZA)** 2014–2020 közötti programozási időszakára vonatkozó javaslatára építve a Bizottság arra biztatja majd a tagállamokat, hogy az ESZA bevonásával **támogassák az aktív és egészséges idős kort**, beleértve a munka és a családi élet összeegyeztetését, és szorosan figyelemmel fogja kísérni, hogy az ESZA programok hatékonyan támogatják-e az országspecifikus ajánlásokban szereplő, e területen feltárt reformszükségleteket.
- (8) A Bizottság konzultál a szociális partnerekkel arról, hogyan lehetne **felülvizsgálni** a kollektív szerződésekből és a nemzeti jogszabályokban szereplő **indokolatlan kötelező nyugdíjkorhatárokat**.

2. A KIEGÉSZÍTŐ MAGÁN-NYUGDÍJMEGTAKARÍTÁSOK NÖVELESE

A nyugdíjjövedelmek növelését célzó magán-megtakarítások szerepének növelése elsősorban a kiegészítő nyugdíjrendszerek jobb hozzáférhetőségétől és azok költséghatékonyságától függ. Sok tagállamban a foglalkoztatói és a harmadik pillérhez tartozó kiegészítő nyugdíj-megtakarítási lehetőségek elégtelenek, és költséghatékonyság és biztonságosság tekintetében sem kielégítőek. Ezért hozzáadott értéket jelentene, ha Európa támogatná a nők és férfiak nagyobb fokú nyugdíj-lefedettségét és a bevált gyakorlatok elterjedését, többek között az előre finanszírozott nyugdíjrendszerek adókedvezményekkel való segítésének optimális célzottságát. Ezeket a kormányok vagy a szociális partnerek ösztönözhetik. Mivel a jövőben az embereknek egyre inkább a kiegészítő nyugdíj-megtakarítási lehetőségekre kell hagyatkozniuk, ezek biztonságosságát és teljesítményét optimalizálni kell. Az uniós rendeleti és puha (nem kötelező hatályú) szabályozás tökéletesítése jelentősen hozzájárulhat ehhez. Végezetül a kiegészítő nyugdíjrendszereknek összeegyeztethetőnek kell lenniük a rugalmas munkaerőpiac és a foglalkoztatási mobilitás követelményeivel.

- (9) 2012-től a Bizottság a legjobb gyakorlatok felmérése keretében, a tagállamokkal együttműködve, értékelni és optimalizálni kívánja a **nyudíjcélú magán-megtakarításokra vonatkozó adó- és egyéb ösztönzők hatékonyságát és költséghatékonyságát**, többek között jobban megcélozva az olyan személyek ösztönzését, akik egyébként nem szerezhetnének megfelelő nyugdíjat. Olyan tagállamoknak és szociális partnereknek is nyújt majd anyagi támogatást, amelyek **költséghatékony kiegészítő nyugdíjrendszereket** szeretnének **kidolgozni**, és segít nekik abban, hogy más országok bevált gyakorlatait és tapasztalatait ki tudják használni.
- (10) A Bizottság fel fogja kérni az SPC-t, hogy **vizsgálja felül az egyéni illetményelszámolásra vonatkozó bevált gyakorlatokat**, és arra ösztönözze a tagállamokat, hogy **nyújtsanak jobb tájékoztatást a nyugdíj-előtakarékosságról**, valamint arról, hogy mennyit takarítsanak meg a kiegészítő nyugdíjrendszerek révén.

- (11) A Bizottság 2012-ben a **foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményekről szóló irányelv felülvizsgálatát** célzó jogalkotási javaslatot nyújt be. A felülvizsgálat célja a Szolvencia II. irányelvvel azonos feltételek fenntartása és több határokon átnyúló tevékenység elősegítése e téren, **valamint a nyugellátás általános feltételeinek javítása az Unióban**. Ennek segítségével könnyebb lesz megbirkózni a népesség elöregedéséből és az államadósságból adódó kihívásokkal.
- (12) 2012-ben a Bizottság kezdeményezni fogja, hogy a 2008/94/EK irányelv 8. cikke alapján **a munkáltató fizetésektelenessége esetén a munkavállalók foglalkozási nyugdíjjogosultsága** hatékonyabb **védelmet kapjon**, figyelembe véve az EU egészében történő végrehajtásának horizontális értékelését és az Európai Bíróság ítélezési gyakorlatát.
- (13) 2013-ra a Bizottság benyújt egy olyan kezdeményezést, amelynek célja – nők és férfiak számára egyaránt – a **harmadik pillérhez tartozó nyugdíjtermékek színvonalának emelése**, valamint a **fogyasztók tájékoztatásának és a védelmi szabványok minőségének javítása önkéntesen használható kódok** segítségével, és esetleg az ilyen termékek uniós minősítési rendszerével szükség szerint olyan intézkedésekre építve, amelyek a „csomagolt lakossági befektetési termékekre” vonatkozó fogyasztói tájékoztatás további javítását irányozzák elő 2012-re.
- (14) A Bizottság – együttműködve az érdekeltekkel, köztük a szociális partnerekkel, a nyugdíjágazattal, és olyan tanácsadó testületekkel, mint a nyugdíjforum és a nők és férfiak esélyegyenlőségével foglalkozó tanácsadó bizottság, – kidolgozza a **foglalkoztatói nyugdíjrendszerekre vonatkozó bevált gyakorlatok szabályzatát** (második pillér), amely a munkavállalók nyugdíjjogosultságának kiterjesztésével, a kifizetési szakasszal, a kockázatmegosztással és -mérsékléssel, a költséghatékonyság és a piaci megrázkódtatásnak való ellenállás kérdéseivel foglalkozik.
- (15) Szorosan együttműködve a Tanáccsal és az Európai Parlamenttel, a Bizottság 2012-ben folytatja a **nyugdíjjogosultságok hordozhatóságára vonatkozó irányelv** kidolgozását, meghatározva a kiegészítő nyugdíjjogosultságok megszerzésére és megőrzésére vonatkozó minimumkövetelményeket. Azzal egy időben, hogy minden foglalkozás tekintetében támogatja a nyugdíjjogosultság tagállamok közötti mobilitását, a Bizottság folytatja a **kutatók páneurópai nyugdíjalapjával** kapcsolatos munkáját is.
- (16) 2012-ben a Bizottság felméri annak lehetőségét, hogy a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, **883/2004/EK rendelet hatályát** egyes foglalkoztatói nyugdíjrendszerekre **kiterjessze**.
- (17) A Bizottság ösztönözni fogja az olyan **nyugdíj-nyomonkövetési szolgáltatások kifejlesztését**, amelyek segítségével az emberek nyomon tudják majd követni a különböző munkahelyeken szerzett nyugdíjjogosultságait. A foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények tevékenységéről és felügyeletéről szóló irányelv felülvizsgálata és a nyugdíjjogosultságok hordozhatóságára vonatkozó irányelv-javaslat keretében mérlegeli, hogyan lehetne a nyugdíjak nyomon követéséhez szükséges információkat biztosítani, és támogatja a határokon átnyúló nyomon követésre irányuló kísérleti projektet.

- (18) A Bizottság vizsgálni fogja, hogy i) a foglalkoztatói nyugdíjtőke és az életbiztosítási tőke más tagállamba történő átutalására, ii) az EU más tagállamában működő szolgáltatóknak kifizetett életbiztosítási járulékokra, valamint iii) a nyugdíj- és életbiztosítási szolgáltatók határokon átnyúló befektetéseinek hozamaira – köztük az ingatlanból és tőkenyereségből származó jövedelmükre – vonatkozó adószabályok diszkriminatív **adóügyi akadályokat** képeznek-e **a határokon átnyúló mobilitás és befektetések** tekintetében; szükség esetén jogsértési eljárásokat is kezdeményez. A Bizottság azt is megvitatja a tagállamokkal, hogyan lehet csökkenteni a határokon átnyúló nyugdíjak kettős megadóztatásának kockázatát (vagy ellenkezőleg, megakadályozni, hogy teljesen elkerüljék az adózást).
- (19) A Bizottság **megvizsgálja** a megtakarítási/beruházási funkcióval ellátott **életbiztosítási termékek tervezésének és forgalmazásának szerződési jogához kapcsolódó akadályok eltávolításának szükségességét**, azzal a céllal, hogy megkönnyítse egyes magánnyugdíj-termékek határokon átnyúló forgalmazását.

3. AZ EU NYUGDÍJFEÜGYELETI ESZKÖZEINEK MEGERŐSÍTÉSE ÉS A SZAKPOLITIKAI TERÜLETEK KÖZÖTTI SZINERGIÁK MEGSZILÁRDÍTÁSA

Figyelembe véve a tagállamok egyre nagyobb kölcsönös függését, az SPC-vel és az EPC-vel szorosan együttműködve fontos figyelemmel kísérni, hogyan haladnak a tagállamok a megfelelő, fenntartható és biztonságos nyugdíjrendszerek felé, többek között az Európa 2020 stratégia keretén belüli mutatók összehasonlító értékelésével. Az érdekelt felek széles körének bevonásával és a nyugdíjforum szerepének megerősítésével a nyugdíjakról szóló zöld könyvben meghirdetett, a nyugdíjjal kapcsolatos átfogó megközelítést kell megvalósítani.

- (20) A Bizottság a Gazdaságpolitikai Bizottsággal együttműködve kiadja **a népesség idősödéséről szóló, 2012. évi jelentést**, mely felméri az előregedés gazdasági és költségvetési hatását, és amelyre az államháztartás fenntarthatóságának alapos vizsgálata épül majd, várhatóan **a fenntarthatóságról szóló 2012-ben megjelenő bizottsági jelentés keretében**. A Szociális Védelmi Bizottsággal együttműködve a Bizottság 2012-ben elkészíti továbbá **a nyugdíjak megfelelőségére vonatkozó jelentést**, amely segítheti a tagállamokat abban, hogy a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni európai platform keretében felmérjék nyugdíjrendszerük megfelelőségét mind a nők, mind a férfiak vonatkozásában.

2. MELLÉKLET:

A ZÖLD KÖNYVET KÖVETŐ KONZULTÁCIÓ ÖSSZEFOGLALÁSA

A zöld könyv kapcsán megindult konzultáció és vita eredményei

Közel 1700 válasz érkezett a konzultáció során, ezek közül több mint 350 a tagállamok kormányaitól, nemzeti parlamentektől, szakmai szövetségektől és szakszervezetektől, a civil szférából és a nyugdíjágazat képviselőitől. A Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Tanács (EPSCO) és a Gazdasági és Pénzügyi Tanács (Ecofin) örömmel fogadta a zöld könyvet. Az Európai Parlament (EP), az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) és a Régiók Bizottsága (RB) észrevételei 2011 februárjában érkeztek be.

A fő érdekeltk válaszai a nyugdíj európai szabályozási keretével és általánosságban a nyugdíjjal kapcsolatban jól megfogalmazott álláspontok formájában bőséges választékot szolgáltatnak, amely segít a megfontolandó számos szakpolitikai alternatíva kialakításában.

Ezenfelül több mint 100 ülést tartottak, amelyek során az érdekeltk Andor, Barnier és Rehn biztosokkal vagy szolgálataikkal találkoztak Európa-szerte. A konzultáció számos tagállamban hatással volt a viták kimenetelére. Nagy a jelentősége annak, hogy a nemzeti tárgyalások az összehasonlító európai szemlélet hozadékával gazdagodtak.

A **tagállamok** nagy része azt szeretné, ha az erőfeszítéseket inkább a meglévő európai nyugdíjpolitikai szabályozási keret javítására és elmélyítésére, nem pedig a kibővítésére összpontosítanák. Ezzel egyidejűleg a legtöbben közülük öröndetesnek tartják a megerősített gazdaságpolitikai koordinációt.

Az **Európai Parlamentben** az ECON, IMCO és FEMM bizottságok megjegyzéseiket az illetékes EMPL Bizottsághoz nyújtották be; az EP által elfogadott végső szöveg megfelelően tükrözte a különböző nézeteket, és széles támogatottságot élvez. A jelentés alátámasztja a Bizottság által a zöld könyvben alkalmazott átfogó megközelítést, és jól koordinált szakpolitikát tart szükségesnek a megfelelőség, a fenntarthatóság és a biztonságosság egymásba fonódó problémáinak kezelésére.

A nyugdíjjal kapcsolatos nemzeti történések, mint a görög- és franciaországi jelentős nyugdíjreformok elfogadása természetesen mozgalmas háttérként szolgáltak a zöld könyvvel kapcsolatos megfontolásokhoz. Egyes közép-európai tagállamokban lezajlott események szintén igazolták annak fontosságát, hogy a nyugdíjrendszereket érintő reformok kérdésével a **Stabilitási és Növekedési Paktum** keretében foglalkozni kell.

A **szakpolitikai koordináció** kulcsfontosságú területén az államadóssággal kapcsolatos válságból eredő események nagyobb hangsúlyt kaptak, mint a konzultáció. A megerősített gazdaságpolitikai együttműködési csomag és az éves növekedési jelentésben vázolt, a nyugdíjrendszerek korszerűsítéséhez meghozandó intézkedések fontos változást hoznak majd a nyugdíjak európai szabályozásában, és az Európai Tanács várhatóan további lendületet ad a vitának.

A nyugdíjra vonatkozó szabályozási kerettel és a nyugdíjkorhatárral kapcsolatos válaszok

[1-2. kérdés] A zöld könyvre adott válaszok azt sugalmazzák, hogy a **nyugdíjak meglévő európai szabályozási keretének javítása** jótékony hatást gyakorolna az államháztartás

fenntarthatóságára. Egyes válaszadók úgy ítélik meg, hogy az uniós szintű fellépés a nyugdíjmutatókra vonatkozó harmonizált intézkedések révén segíthet, előmozdítva a releváns nyugdíjpolitikai kérdések megalapozott és nyílt megvitatását, és az uniós szintű kihívások megválaszolását. Sokan hangsúlyozzák, hogy ezeket a kiegészítéseket a meglévő szabályozási kereten belül kell kidolgozni, amelyet általánosságban megfelelőnek ítélnék. A nyílt koordinációs módszert szociális téren megfelelő eszköznek tartják a nyugdíjak megfelelőségének erősítésére irányuló tagállami erőfeszítések támogatásához.

[3-4. kérdés] Sokan látják, hogy szükségessé vált a **tényleges nyugdíjkorhatár emelése**. Míg egyes válaszadók szerint erről – a szociális partnerek bevonásával – nemzeti szakpolitika keretében kell dönteni, mások azt javasolják, hogy a nyugdíjkorhatárnak a várható élettartammal párhuzamosan kell változnia, néhányan pedig úgy vélik, hogy foglalkozások szerint kell figyelembe venni a várható élettartamot és az egészségben eltöltendő évek várható számát. Az EP ajánlása szerint prioritássá kell tenni annak biztosítását, hogy a munkavállalók a nyugdíjkorhatárig dolgozzanak. Számos válaszadó hangsúlyozza, hogy a nyugdíjreformokat aktív munkaerő-piaci intézkedésekkel, egész életen át tartó tanulási lehetőségekkel, hatékony társadalombiztosítási és egészségügyi rendszerekkel és a munkakörülmények javításával kell összekötni. Azonosításra kerültek a kapcsolódási pontok az Európa 2020 stratégia számos elemével, többek között a fokozottabb munkaerő-piaci részvétel szükségességével és a nyugdíjpolitikának a szegénységi rátára való kihatásával kapcsolatosan. Az EP azt javasolja, hogy a zöld könyv átfogó célkitűzései kerüljenek be az Európa 2020 stratégiába.

[14. kérdés] A válaszadók úgy látják, hogy az EU-nak fontos szerepe van a nyugdíjpolitikák **szakpolitikai koordinációjában** azáltal, hogy elősegíti a felügyeletet, a koordinációt és a tagállamok közötti kölcsönös tanulást. A nyílt koordinációs módszer, a nyugdíjforum és átfogóbban a Stabilitási és Növekedési Paktum és az Európa 2020 stratégia által biztosított meglévő keretet jórészt elegendőnek ítélték meg. Fontos lenne azonban a meglévő szabályozási keretben folyó munka elmélyítése, például a Gazdaságpolitikai Bizottság és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság közötti szorosabb együttműködés révén. Az EP véleménye szerint hasznos lenne létrehozni az uniós intézmények és az érdekelt felek részvételével működő európai nyugdíjplatformot, az átfedések elkerülése érdekében azonban számolni kell a meglévő „nyugdíjforummal”.

A szabályozással kapcsolatos kérdésekre adott válaszok

[5. kérdés] A legtöbb válaszadó egyetértett a foglalkoztatói nyugellátásról szóló irányelv **(IORP-irányelv)** felülvizsgálatával a határokon átnyúló tevékenységekkel kapcsolatos jogi bizonytalanságok tisztázása érdekében, és javaslatokat is tettek ennek mikéntjére.

[6-7. kérdés] Mindenki támogatja a nyugdíjra vonatkozó szabályozásból eredően a mobilitás útjában álló akadályok megszüntetését, de kevésbé volt egyetértés abban, hogy ezt hogyan kellene átültetni a gyakorlatba. A legtöbb válaszadó, aki hozzászólt a 883/2004/EK rendelet alapján működő **szociális biztonsági rendszerek koordinációjának** témájához, úgy vélte, hogy a koordináció jól működik, és hogy nincs szükség a rendelet módosítására vagy alkalmazási körének kiterjesztésére.

Majdnem mindenki, aki hozzászólt a **kiegészítő nyugdíjak hordozhatóságának** témájához, támogatta az uniós szintű kezdeményezés szükségességét. A 883/2004 rendeletben meghatározottakhoz hasonló koordinációs megközelítést nem érezték megfelelőnek a kiegészítő nyugdíjrendszerek esetében, és a többség erőteljesen ellenezte a hordozhatóság problémáinak újbóli megtárgyalását. A jogosultságok megszerzése és megőrzése terén az

elmúlt években alkalmazott megközelítés széleskörű támogatottságot élvez, többek között az EP is támogatja ezt, bár mások még mindig kifejezetten ellenzik. A nyomonkövetési rendszerre vonatkozó elképzelést széles körben támogatták, azzal a fenntartással, hogy – legalábbis kezdetben – a hangsúlyt a nemzeti szintű rendszerekre kell helyezni.

[8. kérdés] A **tőkefedezeti nyugdíjrendszerekre és termékekre** vonatkozólag a munkavállalók, a nyugdíjasok és a biztosítótársaságok úgy ítélték meg, hogy a szabályozás és a felügyelet terén a következetesség biztosításához szükség van az uniós szabályozás felülvizsgálatára. A munkaadók és a nyugdíjalapok kevésbé voltak nyitottak további uniós kezdeményezésekre.

[9. kérdés] Azon kérdés tekintetében, hogy hogyan lehet megteremteni a **kockázat, a biztonság és a megfizethetőség közötti egyensúlyt**, a válaszadók úgy vélik, hogy az EU-nak kerülnie kellene a kötelező érvényű szabályozást, és inkább releváns nemzeti szabályozásokat vagy nem kötelező érvényű uniós kódexet (ajánlást) kellene támogatnia.

[10. kérdés] A **nyugdíjalapokra vonatkozó szolvenciarendszer** kérdésére leginkább a munkaadók, a nyugdíjalapok és a szolgáltatók reagáltak, a tagok és a kedvezményezettek köréből nagyon kevés volt a hozzászólás. A legtöbb válaszadó támogatta a kockázatalapú felügyeletet, javasolva azt, hogy inkább tartalmi, mint formai kérdésekre kell helyezni a hangsúlyt. A megfelelő megközelítésnek a nyugdíjkötelezettségek jellegére és időtartamára kell koncentrálnia, figyelembe véve a nyugdíjalapok rendelkezésére álló kiegészítő kockázatsökkentő biztonsági mechanizmusokat. Az EP úgy véli, hogy i) a pénzüi piacok csak bizalom esetén működhetnek hatékonyan, minél fogva szilárd prudenciális szabályokat kell megkövetelni a pénzintézetek, köztük a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények vonatkozásában is, és hogy ii) a Szolvencia II. minőségre vonatkozó elemei a nyugellátást szolgáltató intézmények felügyeletének erősítése szempontjából értékes kiindulópontot jelentenek.

[11. kérdés] A válaszadók egyetértettek, hogy szükség van a **foglalkoztatói nyugdíjrendszert fenntartó munkaadók fizetőképzetlensége elleni védelemre**, de csak az EP és a válaszadók kisebbsége kíván további uniós szabályozást, mivel ezt – a többség véleménye szerint – nemzeti szinten lehet leginkább biztosítani. Elemezni kell a meglévő uniós szabályozás végrehajtását és a nemzeti intézkedések hatékonyságát, mielőtt gondolhatnánk az uniós szabályozási keret módosítására.

[12. kérdés] A termékismertetési minimumkövetelmények korszerűsítésére vonatkozóan a válaszadók, ideértve az EP-t is, hangsúlyozták, hogy szükség van világos és összehasonlítható információkra, és a legtöbben úgy gondolták, hogy az uniós fellépés hozzáadott értéket jelenthet.

[13. kérdés] Bár elismerték a megfelelő **alapértelmezett opciók** fontosságát a belépés és a befektetési döntések tekintetében, csak kevés válaszadó véli szükségesnek vagy éppen technikailag megvalósíthatónak a közös, uniós szintű megközelítés kidolgozását.

3. MELLÉKLET

NYUGDÍJBAVONULÁS, KIEGÉSZÍTŐ NYUGDÍJAK, ORSZÁGSPECIFIKUS AJÁNLÁSOK ÉS A LEGÚJABB REFORMOK AZ EU TAGÁLLAMOKBAN

Tagállam	Várható élettartam 65 éves korban ⁽ⁱ⁾ F/N (2010)	Életkor a munkaerőpiacról való kilépés idején ⁽ⁱⁱ⁾ F/N (2009)	Nyugdíjkorhatár F/N ⁽ⁱⁱⁱ⁾ (2009)	Nyugdíjkorhatár F/N ^(iv) (2020)	A nyugdíjkorhatár emelése 2020 után F/N ^(v)	A nyugdíjalkotók eszközei a 2009-es GDP %-ában ^(vi)	Nyugdíjjal kapcsolatos országspecifikus ajánlások (vagy egyetértési megállapodásokra történő hivatkozás)	
AT	17.9/ 21.4	62.6/ 59.4 ##	65/60	65/60	65/65	4.9	Országspecifikus ajánlások 3 - A nyugdíjrendszer fenntarthatóságának és megfelelőségének biztosítására a szociális partnerekkel konzultálva és a nemzeti gyakorlattal összhangban további intézkedéseket kell hozni a hosszú szolgálati idővel rendelkező munkavállalók jelenlegi kordedvezményes nyugdíjazási rendszerének további korlátozására, és a nők és férfiak kötelező nyugdíjkorhatárának harmonizációját illetően csökkenteni kell az átmeneti időszakot. Szigorúan kell érvényesíteni a rokkantsági nyugdíjjogosultság megszerzésének feltételeit.	2010-es szigorítás ('Ha nyugdíjkorhatár a jelenlegi évtől kezdve időnkénti részletekben illeszkedik a szigorítás alapvető kido-
BE	17.5/ 21.1**	61.2/ 61.9 ##	65/65	65/65	-	3.3 (v)	Országspecifikus ajánlások 2- Lépéseket kell tenni az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságának javítására. A háromágú uniós stratégiai kerettel összhangban az intézkedések középpontjába az öregedő népességgel összefüggő kiadások visszafogását kell helyezni, különösen a tényleges nyugdíjba vonulási életkor jelentős kitolása érdekében a munkaerőpiac korai elhagyásának megakadályozásával. Olyan intézkedések is figyelembe vehetők, mint például a kötelező nyugdíjkorhatárnak a várható élettartamhoz igazítása	2012-es karrier nyugdíjkorhatár 61 éves fokozott évek 39 éves fokozott évek 2 év; 2012-es karrier nyugdíjkorhatár 58 éves decembertől 38 éves régiók fokozott előírás helyi 2012-es korhatár nyugdíjkorhatár

Tagá lam	Várható élettarta m 65 éves korban ⁽ⁱ⁾ F/N (2010)	Életkor a munkaerő piacról való kilépés idején ⁽ⁱⁱ⁾ F/N (2009)	Nyugdíjkor határ F/N ⁽ⁱⁱⁱ⁾ (2009)	Nyugdíjkor határ F/N ^(iv) (2020)	A nyugdíjkor határ emelése 2020 után F/N ^(v)	A nyugdíj eszközei a 2009-es GDP %- ában ^(vi)	Nyugdíjjal kapcsolatos országspecifikus ajánlások (vagy egyetértési megállapodásokra történő hivatkozás)	
BG	13.6/ 17	64.1/ 64.1 #	63/60	63/60	65/63	n/a	Országspecifikus ajánlások 3 – A folyamatban lévő nyugdíjreform keretében a szociális partnerekkel kötött megállapodásban foglalt intézkedések végrehajtása, a legfontosabb intézkedések közül azok felgyorsítása, amelyek elősegítik a társadalombiztosítási jogviszony időtartamának a növelését a társadalombiztosítási jogviszonyt keletkeztető munkaviszony időtartamának fokozatos növelése révén, valamint azon szakpolitikák megerősítése, amelyek azt kívánják elősegíteni, hogy az idősebb munkavállalók tovább maradjanak foglalkoztatásban.	Ere nyu terv emb járul meg 2017 2017 terv hogy kulc érde válto nyu eme a ny lesz
CY	18.1/ 20.9**	62.8	65/65	65/65	-	n/a	Országspecifikus ajánlások 3- A népesség előregedésével kapcsolatos kiadások előrevetített növekedésének megfékezése érdekében a nyugdíj- és egészségügyi kiadások visszafogására irányuló reformintézkedések végrehajtásával javítsa az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát. A nyugdíjrendszerrel terjessze ki a kötelező járulékfizetés éveit, kösse össze a nyugdíjkorhatárt a várható élettartam alakulásával, vagy fogadjon el azonos költségvetési hatású egyéb intézkedéseket, ugyanakkor kezelje a szegénységi küszöb alatt élő idősök magas arányának problémáját. Az egészségügyben tegyen további intézkedéseket a nemzeti egészségbiztosítási rendszer végrehajtásának felgyorsítása érdekében.	A tá 2009 száz járul idő rend felső nyu járac rend augu jelen érte jöve fizet köz alap nem brutt száz

Tagál lam	Várható élettarta m 65 éves korban ⁽ⁱ⁾ F/N (2010)	Életkor a munkaerő piacról való kilépés idején ⁽ⁱⁱ⁾ F/N (2009)	Nyugdíjkorhatár F/N ⁽ⁱⁱⁱ⁾ (2009)	Nyugdíjkorhatár F/N ^(iv) (2020)	A nyugdíjkorhatár emelése 2020 után F/N ^(v)	A nyugdíjalkalmazatok eszközei a 2009-es GDP %-ában ^(vi)	Nyugdíjjal kapcsolatos országspecifikus ajánlások (vagy egyetértési megállapodásokra történő hivatkozás)	
CZ	15.5/ 19	61.5/ 59.6	62/60	63 év 10 hónap/63 év 8 hónap	65/65	4.6	Országspecifikus ajánlások 2- Az államháztartás hosszú távú fenntarthatósága és a nyugdíjak mértékének jövőbeni megfelelősége érdekében a tervezett nyugdíjreformot végre kell hajtani. A további erőfeszítéseknek az állami pillért érintő további változásokra kell koncentrálniuk annak biztosítása érdekében, hogy a rendszer ne legyen jövőbeni költségvetési egyensúlyhiány forrása, és a magánmegtakarítások fejlesztésére. A tényleges nyugdíjkorhatár emelésére tekintettel figyelembe vehetők az olyan intézkedések, mint a törvényes nyugdíjkorhatár és a várható élettartam közötti kapcsolat. Biztosítani kell, hogy a tervezett második pillér sok résztvevőt vonzzon, és hogy úgy legyen megtervezve, hogy az adminisztratív költségek átláthatóak és alacsonyak legyenek.	A 2009-es határ – a külö 2040 nyug után tová nyug – sz adot – a – a A 20 ban nyug mag jöve befiz szár első A 20 nem szük
DE	17.8/ 20.9	62.6/ 61.9	65/65	65 év 9 hónap/65 év 9 hónap	67/67	5.2 (x)		2007 és 2 az e tőke szeg mun kieg foly társ akik
DK	17/ 19.7	63.2/ 61.4	65/65	(66/66)	67+/67+	43.3 (w)	Országspecifikus ajánlások 2- A foglalkoztatás és az államháztartás fenntarthatóságának megerősítése érdekében tegyen további lépéseket a hosszú távú munkaerő-kínálat növelése érdekében a nemrégiben lezárult, a korai nyugdíjba vonulás rendszerére vonatkozó reform végrehajtása, a rokkantsági nyugdíj megreformálása, és a támogatott foglalkoztatási rendszereknek (a rugalmas munkahely rendszere) a leginkább rászoruló csoportok felé irányítása révén.	A 20 (202 élett szer korá félév ország vona

Tagál lam	Várható élettarta m 65 éves korban ⁽ⁱ⁾ F/N (2010)	Életkor a munkaerő piacról való kilépés idején ⁽ⁱⁱ⁾ F/N (2009)	Nyugdíjkor határ F/N ⁽ⁱⁱⁱ⁾ (2009)	Nyugdíjkor határ F/N ^(iv) (2020)	A nyugdíjkor határ emelése 2020 után F/N ^(v)	A nyugdíj eszközei a 2009-es GDP %- ában ^(vi)	Nyugdíjjal kapcsolatos országspecifikus ajánlások (vagy egyetértési megállapodásokra történő hivatkozás)	
ES	18.5/ 22.7	61.2/ 63.4	65/65	65/65 (66 év 4 hónap/66 év 4 hónap)	67/67	8.1	Országspecifikus ajánlások 2- Fogadja el a tervek szerint a javasolt nyugdíjreformot a törvényes nyugdíjkorhatár kitolása céljából, és emelje a nyugdíj kiszámításakor figyelembe vett, munkában töltött évek számát; a terveknek megfelelően a várható élettartam változásával összhangban rendszeresen vizsgálja felül a nyugdíjparamétereket, és dolgozzon ki további intézkedéseket az idősebb munkavállalókat érintő egész életen át tartó tanulás javítása érdekében.	A 2011-es nyugdíjreform végrehajtása során a 61-es évet elérő gazdálkodó szervezetek számára a nyugdíjparaméterek figyelembe vételével egy öt évet meghaladó munkaviszony esetén a nyugdíjrendszertől való visszavonulástól 2011. január 1. napjától 2012. január 1. napjáig a stratégiai szektorban a nyugdíjrendszer működését megfigyelő munkavállalók visszavonulásától
FI	17.5/ 21.5	62.3/ 61.1	65/65, 63-68	65/65, 63-68	-	76.8	Országspecifikus ajánlások 4 - Hozzon intézkedéseket az időskorú munkavállalók foglalkoztathatósága, valamint az egész életen át tartó tanulásban való részvételük javítása érdekében. Tegyen további lépéseket arra, a szociális partnerekkel egyeztetve és a nemzeti gyakorlatnak megfelelően, hogy az idősebb munkavállalók munkaerőpiacon történő bennmaradását ösztönözze, a korai kilépés csökkentésére vonatkozó intézkedésekkel és a tényleges nyugdíjkorhatár emelésével. A várható élettartamhoz kötődő nyugdíjjárulékok jelenleg létező rendszerére tekintettel vegye figyelembe a törvényes nyugdíjkorhatárt és a várható élettartamot.	Finnországban a várható élettartam meghaladja az átlagot, így a nyugdíjrendszernek nem kell a várható élettartamhoz igazodnia

Tagál lam	Várható élettarta m 65 éves korban ⁽ⁱ⁾ F/N (2010)	Életkor a munkaerő piacról való kilépés idején ⁽ⁱⁱ⁾ F/N (2009)	Nyugdíjkorhatár F/N ⁽ⁱⁱⁱ⁾ (2009)	Nyugdíjkorhatár F/N ^(iv) (2020)	A nyugdíjkorhatár emelése 2020 után F/N ^(v)	A nyugdíjalkotó eszközei a 2009-es GDP %-ában ^(vi)	Nyugdíjjal kapcsolatos országspecifikus ajánlások (vagy egyetértési megállapodásokra történő hivatkozás)	
FR	18.7/ 23.2**	60.3/ 59.8	60- 65/60-65	62- 67/62-67	-	0.8 (v)	Országspecifikus ajánlások 1 - Biztosítsa a GDP 1%-át meghaladó mértékű ajánlott éves költségvetési kiigazítást a 2010–2013 közötti időszakban, és következetesen hajtsa végre a túlzott hiány korrekcióját 2013-ig; összhangban a túlzott hiány-eljárásokra vonatkozó tanácsi ajánlásokkal, csökkenő pályára terelve ezáltal a magas államadóssági arányt, valamint biztosítsa a középtávú célnak megfelelő haladást; határozza meg a megfelelő szükséges intézkedéseket 2012-től kezdve, tegye meg a szükséges további intézkedéseket és az esetleges egyszeri bevételeket használja fel a hiány és az adósság csökkentésének felgyorsítására, ahogy azt tervezték; folytassa a nyugdíjrendszer fenntarthatóságának felülvizsgálatát, és tegyen további intézkedéseket, ha szükséges.	2010- középtávú nyilvános nyugdíj (a 1- törvény intézkedése rendelése vagy lehet dolgozni fejleszteni
HU	14.1/ 18.2	60.1/ 58.7	62/62	64/64	65/65	13.1		A 2010-es emelés nagy nyugdíj havi E fenn nyugdíj szól 2010- nyugdíj tett. lega nyugdíj pénz dece meg járati szak meg korkor

Tagál lam	Várható élettarta m 65 éves korban ⁽ⁱ⁾ F/N (2010)	Életkor a munkaerő piacról való kilépés idején ⁽ⁱⁱ⁾ F/N (2009)	Nyugdíjkorhatár F/N ⁽ⁱⁱⁱ⁾ (2009)	Nyugdíjkorhatár F/N ^(iv) (2020)	A nyugdíjkorhatár emelése 2020 után F/N ^(v)	A nyugdíjalkalmazatok eszközei a 2009-es GDP %-ában ^(vi)	Nyugdíjjal kapcsolatos országspecifikus ajánlások (vagy egyetértési megállapodásokra történő hivatkozás)	
IE	18.1/ 21.1	63.5/ 64.7 #	65/65	66/66	68/68	44.1	Egyetértési megállapodás Az Egyetértési megállapodás szerint: 2011 első negyedévére: a nyugdíjjal kapcsolatos adókedvezmények és levonások csökkentése (2011-ben 155 millió EUR); Bevezetésre kerül a jelenlegi közalkalmazotti nyugdíjak progresszív csökkentése átlagosan több mint 4%-kal 2011 második negyedévére: A hosszú távú fenntarthatóság javítására a hatóságok vállalják, hogy olyan jogszabályokat vezetnek be, amelyekkel az állami nyugdíjkorhatárt 2014-ben 66 évre, 2021-ben 67 évre, és 2028-ban 68 évre emelik. 2011 harmadik negyedévére: A közalkalmazotti nyugdíjrendszert fenntarthatóbb alapra kell helyezni, ezért a közszféra új alkalmazottai számára a nyugdíjjogosultság feltételei megváltoznak. Ez tartalmazza a közalkalmazottak egyes kategóriáira vonatkozó előrehozott nyugdíj felülvizsgálatát és a nyugdíjak fogyasztói árakhoz kötött indexálását. A nyugdíjak az életpálya alatti bérek átlagán alapulnak majd. Az új belépők nyugdíjkorhatárát az állami nyugdíjkorhatárhoz kapcsolják. 2011 negyedik negyedévére és 2012-re a nyugdíjjal kapcsolatos adókedvezmények csökkentése, valamint a költségvetési konszolidációs intézkedések részeként a közalkalmazottak nyugdíjjogosultságának kiigazítása.	2010. évi nyugdíjkorhatár Az Országgyűlés 2014. évi Törvénye 2014. évi január 1-jétől Az új nyugdíjkorhatár fizetési feltételei elértek A szociális problémák példái prioritásosak a létrehozásuk

Tagál lam	Várható élettarta m 65 éves korban ⁽ⁱ⁾ F/N (2010)	Életkor a munkaerő piacról való kilépés idején ⁽ⁱⁱ⁾ F/N (2009)	Nyugdíjkor határ F/N ⁽ⁱⁱⁱ⁾ (2009)	Nyugdíjkor határ F/N ^(iv) (2020)	A nyugdíjkor határ emelési 2020 után F/N ^(v)	A nyugdíjkor határ eszközei a 2009-es GDP %- ában ^(vi)	Nyugdíjjal kapcsolatos országspecifikus ajánlások (vagy egyetértési megállapodásokra történő hivatkozás)	
IT	18.2/ 22*	60.8/ 59.4	65/60	66 év 11 hónap/ 66 év 11 hónap	A nyugdíjkor határ a várható élettartamh oz kapcsolódik (2060-ban F/N számára egységesen 70 év 3 hónap)	4.1		2011. évi 111/2011. 214/2011. szab. intézkedé száma vona rend telje jétől szab. nyug közsz folya meco növe szig foko atipi 2012. nyug felet vi. 2. jogo válto majo kor kor meg (ND) meg előtt össz ötév kor mini élett is.
LT	13.5/ 18.4	59.9#	62y6m/6 0	64/63	65/65	n/a	Országspecifikus ajánlások 2 - Fogadja el a nyugdíjrendszer reformjára vonatkozóan javasolt végrehajtási jogszabályokat. A munkaerő-piaci részvétel fokozása érdekében szüntesse meg a nyugdíjkorhatárt elérők esetében a munkavállalást hátráltató fiskális tényezőket.	A 2011. évi eset tőke társ azza úgy,
LU	17.3/ 21.6	58.1/ 57 Δ	65/65	65/65	-	2.2	Országspecifikus ajánlások 2 - Javasoljon és hajtson végre széles körű nyugdíjreformot a nyugdíjrendszer hosszú távú fenntarthatóságának biztosítása érdekében, ezt kezdje olyan intézkedésekkel, amelyek növelni fogják az idősebb munkavállalók munkaerő-piaci részvételének arányát, különösen az előre hozott nyugdíjazás akadályozása révén. Megfontolandók a tényleges nyugdíjkorhatár megemelését célzó intézkedések is, mint például a törvényes nyugdíjkorhatár és a legmagasabb várható élettartam összekapcsolása.	A ne vázo előke nyug kedv hely (38 váll hatá kere célo mun péld

Tagál lam	Várható élettarta m 65 éves korban ⁽ⁱ⁾ F/N (2010)	Életkor a munkaerő piacról való kilépés idején ⁽ⁱⁱ⁾ F/N (2009)	Nyugdíjkorhatár F/N ⁽ⁱⁱⁱ⁾ (2009)	Nyugdíjkorhatár F/N ^(iv) (2020)	A nyugdíjkorhatár emelése 2020 után F/N ^(v)	A nyugdíjalkotó eszközei a 2009-es GDP %-ában ^(vi)	Nyugdíjjal kapcsolatos országspecifikus ajánlások (vagy egyetértési megállapodásokra történő hivatkozás)	
LV	13.3/ 18.2	62.7 Δ Δ	62/62	(64.5/64.5)	(65/65)	n/a	Egyetértési megállapodás. Az Egyetértési megállapodás szerint: Lettországnak azért kellett változásokat eszközölnie a nyugdíjrendszerén, hogy a jövőben is megőrizhesse a nyugdíjrendszer három pillérének fenntarthatóságát és megfelelőségét. Ennek megfelelően valamennyi speciális nyugdíjrendszer és nyugdíjkorhatár felülvizsgálatra kerül. Az egyetértési megállapodás második kiegészítése szerint: „2010 június végére, nemzetközi szervezetek technikai segítségével és a szociális partnerekkel együttműködve, elő kell készíteni a 2011-ben végrehajtandó változtatásokat a nyugdíjrendszerben, hogy a jövőben is meg lehessen őrizni a nyugdíjrendszer három pillérének fenntarthatóságát és megfelelőségét. Ennek megfelelően valamennyi speciális nyugdíjrendszer és nyugdíjkorhatár felülvizsgálatra kerül.” A megállapodás harmadik kiegészítése szerint: „Az követően, hogy az IMF-fel és az EKB-val konzultálva, 2010 június végére elkészültek a nyugdíjrendszer megváltoztatására irányuló javaslatok, 2010 november végére konkrét javaslatokat kell benyújtani a parlamentnek a 2011-ben végrehajtandó változtatásokról, hogy a jövőben is meg lehessen őrizni a nyugdíjrendszer három pillérének fenntarthatóságát és megfelelőségét.”	2008. december 1-én kezdte érvénybe a nyugdíjrendszer új jogszabályait, amelyek a nyugdíjrendszer három pillérének fenntarthatóságát és megfelelőségét biztosítják. A nyugdíjrendszer új jogszabályai a nyugdíjkorhatár felülvizsgálatára kerül. Teljesen megújult a nyugdíjrendszer, amely a jövőben is megőrizheti a nyugdíjrendszer három pillérének fenntarthatóságát és megfelelőségét.

Tagállam	Várható élettartam 65 éves korban ⁽ⁱ⁾ F/N (2010)	Életkor a munkaerőpiacról való kilépés idején ⁽ⁱⁱ⁾ F/N (2009)	Nyugdíjkorhatár F/N ⁽ⁱⁱⁱ⁾ (2009)	Nyugdíjkorhatár F/N ^(iv) (2020)	A nyugdíjkorhatár emelése 2020 után F/N ^(v)	A nyugdíjalkotó eszközök a 2009-es GDP %-ában ^(vi)	Nyugdíjjal kapcsolatos országspecifikus ajánlások (vagy egyetértési megállapodásokra történő hivatkozás)	
MT	18.4/ 21.1	60.3	61/60	63/63	65/65	n/a	Országspecifikus ajánlások 2 - Többek között a nyugdíjkorhatár fokozatos emelésének felgyorsításán, illetve a várható élettartammal való összekapcsolásán keresztül hozzon intézkedéseket a nyugdíjrendszer fenntarthatóságának biztosítására. A magasabb kötelező nyugdíjkorhatár mellé dolgozzon ki átfogó stratégiát az aktív időskorra vonatkozóan, tegye kevésbé vonzóvá a korengedményes nyugdíjazás lehetőségét és ösztönözze a nyugdíjcélú magánmegtakarításokat.	A 2010-es nyugdíjkorhatár időtartama 10 év legjelenlegi születési várható nyugdíjkorhatár legkésőbbi
NL	17.7/ 21	63.9/ 63.1	65/65	65/65 (66/66)	65/65 (67/67)	129.8	Országspecifikus ajánlások 2 - Hozzon intézkedéseket a kötelező nyugdíjkorhatár megemelésére érdekében azáltal, hogy a várható élettartamhoz kapcsolja, és támassza alá ezeket egyéb intézkedésekkel a tényleges nyugdíjkorhatár emelése és az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságának javítása érdekében. A népesség elöregedésére tekintettel készítse el a tartós ápolás-gondozás reformjának tervezetét.	2010-es nyugdíjkorhatár követő szep. 1. napján hogy az országos átlagban a nyugdíjkorhatár 2010-es
PL	15.1/ 19.5	61.4/ 57.5 ##	65/60	65/60 (67/??)	(67/67)	13.5	Országspecifikus ajánlások 3 - Emelje meg az egyenruhás testületek törvényes nyugdíjkorhatárát, tegyen további lépéseket a tényleges nyugdíjkorhatár emelésére, például kösse azt a várható élettartamhoz. Készítsen ütemtervet a mezőgazdasági termelők társadalombiztosítási alapjához (KRUS) való hozzájárulásokra vonatkozó szabályok további javítására az egyéni jövedelmek megfelelőbb figyelembevétele érdekében.	2009-es nyugdíjkorhatár 1999-es nyugdíjkorhatár 7,3%-os növekedésével 2017-es nyugdíjkorhatár 2013-as nyugdíjkorhatár (nők)

Tagál lam	Várható élettarta m 65 éves korban ⁽ⁱ⁾ F/N (2010)	Életkor a munkaerő piacról való kilépés idején ⁽ⁱⁱ⁾ F/N (2009)	Nyugdíjkor határ F/N ⁽ⁱⁱⁱ⁾ (2009)	Nyugdíjkor határ F/N ^(iv) (2020)	A nyugdíjkor határ emelései 2020 után F/N ^(v)	A nyugdíjalka pok eszközei a 2009-es GDP %- ában ^(vi)	Nyugdíjjal kapcsolatos országspecifikus ajánlások (vagy egyetértési megállapodásokra történő hivatkozás)	
PT	17.1/ 20.6	62.9/ 62.3 ##	65/65	65/65	-	13.4	A Portugáliával kötött Egyetértési Megállapodásban nem szerepel konkrét feltételrendszer a nyugdíjrendszer egészének reformjáról (a 2007-ben végrehajtott átfogó reformot figyelembe véve). Az Egyetértési Megállapodásban azonban szerepel a fiskális politika kiadási oldalára vonatkozó feltételrendszer: - „az 1500 euró feletti nyugdíjakat csökkenteni kell a 2011 januárjától a közszférában a bérekre alkalmazott progresszív adómértéknek megfelelően, legalább 445 millió euró megtakarításának céljával.” - „2012-ben fel kell függeszteni a nyugdíjindexálási szabályok alkalmazását, kivéve a legalacsonyabb nyugdíjak esetében.”	Portugáliával kötött Egyetértési Megállapodás
RO	14/ 17.2**	65.5/ 63.2 #	63y4m/5 8y4m	65/60	65/63	n/a	Egyetértési megállapodás A 2009-2011-es időszakra vonatkozó Egyetértési Megállapodás szerint a nyugdíjrendszer reformjának feltételrendszere a következő: „A kormány véglegesíti a nyugdíjjal kapcsolatos módosított jogszabály-tervezetet i) hogy az állami nyugdíjakat a fogyasztói árakhoz, és ne a bérekhez indexálják, ii) a korlátlan nyugdíjemelések lehetőségét korlátozzák, iii) bevezessék a közalkalmazottak olyan csoportjainak nyugdíjárulék-fizetését, akik jelenleg ki vannak zárva az ilyen járulékok fizetésének kötelezettsége alól, és iv) 2015-ben fokozatosan emeljék a nyugdíjkorhatárt, különösen a nők esetében, figyelembe véve a várható élettartamot, figyelembe véve a kiszolgáltatott helyzetű nyugdíjasok védelmét, és hogy az átlagosan 45%-os helyettesítési arányt elérjék a nyugdíjasok körében.” A 2011-2013-as időszakra vonatkozó Egyetértési Megállapodás szerint a feltételrendszer a következőkre vonatkozik: „meg kell őrizni a nyugdíjrendszer hosszú távú fenntarthatóságát”	2010-es Egyetértési Megállapodás
SE	18.3/ 21.2	64.7/64	61-67	61-67	-	7.4 (v, y)		2010-es Egyetértési Megállapodás
SI	16.8/ 21	59.8#	63/61	63/61	-	2.6	Országspecifikus ajánlások 2- Tegye meg a szükséges lépéseket a nyugdíjrendszer hosszú távú fenntarthatóságának biztosítása érdekében, a nyugdíjak megfelelőségének megőrzése mellett. Növelje az idősebb munkavállalók foglalkoztatási arányát a későbbi nyugdíjazás révén, és azáltal, hogy továbbfejleszti az aktív munkaerő-piaci intézkedéseket és az életen át tartó tanulást érintő intézkedéseket.	A jogi környezet

Tagál lam	Várható élettarta m 65 éves korban ⁽ⁱ⁾ F/N (2010)	Életkor a munkaerő piacról való kilépés idején ⁽ⁱⁱ⁾ F/N (2009)	Nyugdíjkor határ F/N ⁽ⁱⁱⁱ⁾ (2009)	Nyugdíjkor határ F/N ^(iv) (2020)	A nyugdíjkor határ emelése 2020 után F/N ^(v)	A nyugdíjla pok eszközei a 2009-es GDP %- ában ^(vi)	Nyugdíjjal kapcsolatos országspecifikus ajánlások (vagy egyetértési megállapodásokra történő hivatkozás)	
SK	14/ 18	60.4/ 57.5	62/57.5 - 61.5 (depend- ing on the no. of children)	62/62	-	4.7 (v)	Országspecifikus ajánlások 3 - A nyugdíjrendszer felosztó-kirovó pillérének további kiigazítása révén fokozza az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát, különösen a nyugdíjkorhatár és a várható élettartam összekapcsolásával, és a tökefedezeti nyugdíjpillér életképességét biztosító ösztönzők megteremtésével, így haladva a költségvetési fenntarthatóság felé, megfelelő nyugdíjak biztosítása mellett.	Szlo kilép felos meg mun 2010 kork előfe 2011 tőke nyug nagy fekte 2012 köte első
UK	18.1/ 20.8**	64.1/ 62	65/60	66/66	68/68	73.0 (z)		Az évek mun nyug Hata 2040 2012 nyug írja előre törté köve felgy ninc lehe eme

JEGYZETEK

- i Forrás: Eurostat Népszámlások – Várható élettartam kor és nem szerint (utolsó frissítés 2012. január 26-án.)
- ii A munkaerőpiacról kilépés átlagos életkora, F/N vagy *dólt betű=Összesen (F/N lebontás nélkül.)* Forrás: Eurostat
- iii A törvényes nyugdíjkorhatár az általános állami nyugdíjrendszerben, **Forrás: MISSOC.**
- iv A törvényes nyugdíjkorhatár az általános állami nyugdíjrendszerben az elfogadott reformok végrehajtását követően (zárójelben – javasolt, de még nem elfogadott), **Forrás: a Gazdaságpolitikai Bizottság, a Szociális Védelmi Bizottság és a Bizottság szolgálatainak (ECFIN és EMPL) a megfelelő és fenntartható nyugdíjak Európán belüli biztosításának eredményeiről és fő kihívásairól szóló közös jelentése, utólagos módosítások észlelése esetén a Bizottság által frissítve**
- v A törvényes nyugdíjkorhatár az általános állami nyugdíjrendszerben az elfogadott reformok végrehajtását követően (zárójelben – javasolt, de még nem elfogadott), **Forrás: a Gazdaságpolitikai Bizottság, a Szociális Védelmi Bizottság és a Bizottság szolgálatainak (ECFIN és EMPL) a megfelelő és fenntartható nyugdíjak Európán belüli biztosításának eredményeiről és fő kihívásairól szóló közös jelentése, utólagos módosítások észlelése esetén a Bizottság által frissítve**
- vi Nyugdíjalapok (GDP %-ában), 2009 **Forrás: OECD Nemzetközi Nyugdíjstatisztikák**
- (v) 2008.

- (w) Csak önálló foglalkoztatói nyugdíjalapok. E terveken kívül a foglalkoztatói nyugdíjbiztosítási szerződések által kezelt alapok a GDP 99,3%-át tették ki.
- (x) Csak önálló foglalkoztatói nyugdíjalapok. E terveken kívül a foglalkoztatói nyugdíjbiztosítási szerződések által kezelt alapok 2008-ban a GDP 13,3%-át tették ki.
- (y) Csak önálló foglalkoztatói nyugdíjalapok. E terveken kívül a biztosításidíj-alapú nyugdíjrendszer által kezelt alapok 2008-ban a GDP 8,9%-át, és a foglalkoztatói nyugdíjbiztosítási szerződések által kezelt alapok a GDP 38,9%-át tették ki.
- (z) OECD-bebecslés.
- vi Ahogy egyre fenyegetőbbé válik a népesség előregedése, és ennek hatása a nyugellátás fenntarthatóságára, a tagállamok jelentős reformokat hajtottak végre nyugdíjrendszereiken. A reformtörekvések egyik legfontosabb eleme a járulékok és az ellátások közötti kapcsolat megerősítése. Ez általában úgy történt, hogy az ellátás kiszámításához az utolsó bér vagy a legmagasabb jövedelem helyett az egész élet során megszerzett jövedelmet vették figyelembe, és a nyugdíjszerző szolgálati idő kiszámításánál már nem volt elég a nyugdíjkorhatár elérése, ragaszkodtak bizonyos számú szolgálati évhez, megemelve a teljes nyugdíjjogosultsághoz szükséges évek számát, és megemelve mindkét nemnél a nyugdíjkorhatárt, illetve kiegyenlítve azt. A legtöbb országban azonban a törvényes nyugdíjra feljogosító korhatár emelését hosszabb periódus alatt vezetik be.

* 2008 (65 évesen várható élettartam)

** 2009 (65 évesen várható élettartam)

Δ 2003 (a munkaerőpiacról kilépés életkora)

2006 (a munkaerőpiacról kilépés életkora)

2007 (a munkaerőpiacról kilépés életkora)

Δ Δ 2008 (a munkaerőpiacról kilépés életkora)